

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta lesnická a dřevařská

Katedra myslivosti a lesnické zoologie

Bakalářská práce

Perspektiva chovu koroptve polní na Novojičínsku

Autor: Petr Bury

Vedoucí práce: doc. Ing. Vladimír Hanzal, CSc.

2015

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Perspektiva chovu koroptve polní na Novojičínsku vypracoval samostatně pod vedením doc. Ing. Vladimíra Hanzala CSc. a použil jen prameny, které uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Jsem si vědom, že zveřejněním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním dle zákona č. 111/1998 Sb. O vysokých školách v platném znění, a to bez ohledu na výsledek její obhajoby.

V Havířově dne 22. 3. 2015

.....

podpis autora práce

PODĚKOVÁNÍ

Chtěl bych touto cestou poděkovat svému vedoucímu bakalářské práce panu doc. Ing. Vladimíru Hanzalovi CSc. za vstřícný přístup, ochotu a trpělivost při poskytování informací, předsedům a hospodářům mysliveckých sdružení a pracovníkům jednotlivých referátů životního prostředí z celého okresu Nový Jičín za poskytnuté informace.

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá populací koroptve polní, představuje příčiny jejího úbytku a faktory, které přímo ohrožují koroptví populaci. Zároveň se také snaží poukázat na možná opatření, která by mohla vést ke zvýšení stavu.

Hlavní pozornost pak soustřeďuje na oblast Novojičínska, kde se nachází deset honiteb zařazených do oblasti chovu koroptve polní, a to MS Beskyd Mořkov, Bílov, Bílovec-Stará Ves, Družba Suchdol nad Odrou, Fulnecko, Hubert Jeseník nad Odrou, Hubert Tichá-Mniší, Lazy Tísek, Lubojaty a Mír Děrné.

Ještě v šedesátých a sedmdesátých letech se počty koroptví na Novojičínsku pohybovaly kolem 20 tisíc kusů. Od druhé poloviny sedmdesátých let šly počty dramaticky dolů a v roce 2013 bylo při JKS v okrese Nový Jičín nasčítáno pouze 366 kusů koroptve polní. To vše hlavně kvůli nevyhovujícím přírodním podmínkám způsobených změnou hospodaření a volbou hospodářských plodin.

Z celkových deseti honiteb zařazených do oblastí chovu koroptve polní se ke konci roku 2013 pouze ve 3 vyskytuje více než 30 ks koroptví (Bílov 30 ks, Fulnecko 80 ks, Suchdol nad Odrou 30 ks), ve 4 honitbách je počet pod 10 ks (Bílovec 2 ks, Lazy-Tísek 6 ks, Lubojaty 8 ks a Tichá-Mniší 10 ks) a ve 3 honitbách se koroptve nevyskytují vůbec (Děrné, Jeseník nad Odrou, Mořkov).

Ukázalo se, že pokud MS chtějí do jednotlivých honiteb navrátit koroptve polní, neobejdou se bez patřičných úprav v krajině a nutného doplnění koroptví populace.

Ze všech deseti honiteb zařazených do oblasti chovu koroptve polní nachází koroptev příznivé životní podmínky zatím pouze v Bílově. Honitba Lazy-Tísek a Lubojaty také svou strukturou krajiny vyhovují koroptvi polní, nicméně je zde mnohem silnější predáční tlak, který se zatím nedaří eliminovat. Dá se předpokládat, že pokud bude MS Fulnecko a Suchdol nad Odrou pokračovat v plánovaných opatřeních a sníží množství predátorů, koroptvi polní se začne dařit i v těchto honitbách.

Za předpokladu, že perspektivní honitby provedou patřičná krajinná opatření a budou se věnovat vypouštění koroptví, má koroptví populace naději. V opačném případě koroptve z Novojičínska během pár let vymizí úplně.

Klíčová slova: *koroptev polní, chov, Novojičínsko*

ABSTRACT

This bachelor thesis focuses on the population of grey partridge, it presents causes of its decrease and factors which directly threaten partridge population. It also tries to point out to some possible measures which might lead to the increase of partridge numbers.

The main attention is paid to the area of Novojičínsko, where ten hunting areas falling into the category of partridge breeding are situated, namely to MS Beskyd Mořkov, Bílov, Bílovec-Stará Ves, Družba Suchdol nad Odrou, Fulnecko, Hubert Jeseník nad Odrou, Hubert Tichá Lazy Tísek, Lubojaty and Mír Děrné.

Back in the 60s and the 70s the numbers of grey partridges in the area of Novojičínsko were approximately 20,000. The numbers started falling dramatically since the mid 70s and only 366 grey partridges were counted in the district of Nový Jičín in 2013. Mainly because of the inadequate natural conditions caused by changing management and the choice of crops.

Out of the ten hunting areas situated in the areas of partridge breeding only three had a population of more than 30 partridges by the end of 2013 (Bílov 30 partridges, Fulnek 80, Suchdol nad Odrou 30), in other three hunting areas the number is less than ten (Bílovec 2, Lazy-Tísek 6, Lubojaty 8 and Tichá-Mniší 10). There are no partridges in the other three hunting areas (Děrné, Jeseník nad Odrou and Mořkov).

It is obvious that if the individual hunting areas want the return of grey partridge into their grounds, it will not be possible without the appropriate adjustments in the landscape and needful restocking of partridges.

Out of the ten hunting areas situated in the areas of grey partridge breeding suitable living conditions are found only in Bílov. Hunting area Lazy-Tísek and Lubojaty with their structure of landscape are also suitable for grey partridge. However, predatory pressure is much stronger there and it has not been successfully eliminated yet.

It is estimated that grey partridge will begin to thrive even in these hunting areas providing MS Fulnecko and Suchdol nad Odrou continue in their planned measures and decrease the number of predators in those areas.

Provided that the perspective hunting areas carry out the appropriate landscape measures and deal with release partridges, the population of partridge has hope to survive. In the opposite case partridge will completely disappear from Novojičínsko.

Key words: *grey partridge, breeding, Novojičínsko*

OSNOVA

1	ÚVOD	11
2	CÍLE PRÁCE	12
3	LITERÁRNÍ REŠERŠE.....	13
3.1	PŘÍČINY ÚBYTKU KOROPTVÍ.....	13
3.1.1	Struktura krajiny	13
3.1.2	Klimatické podmínky	14
3.1.3	Predace.....	15
3.1.4	Nedostatek potravy	15
3.1.5	Ruch.....	16
3.2	OPATŘENÍ KE ZVÝŠENÍ STAVU	16
3.2.1	Komorování	16
3.2.2	Krajinotvorná opatření.....	17
3.2.3	Vypouštění do volné přírody	19
3.2.4	Snížení predačního rizika.....	22
4	MATERIÁL A METODIKA.....	23
4.1	CHARAKTERISTIKA PŘÍRODNÍCH PODMÍNEK STUDOVANÉHO ÚZEMÍ	23
4.2	SBĚR DAT A MATERIÁLU.....	24
4.3	METODIKA	24
4.4	CHOV KOROPTVE POLNÍ NA NOVOJIČÍNSKU	25
4.5	POPIS JEDNOTLIVÝCH HONITEB	27
4.5.1	Obec Odry.....	27
4.5.2	Obec Kopřivnice.....	28
4.5.3	Obec Frenštát pod Radhoštěm	29
4.5.4	Obec Bílovec.....	30
4.5.5	Obec Nový Jičín.....	31
5	VÝSLEDKY	35
5.1	CHARAKTERISTIKA PŘÍRODNÍCH PODMÍNEK NA NOVOJIČÍNSKU VHDNÝCH PRO CHOV KOROPTVE POLNÍ	35
5.2	DŘÍVĚJŠÍ A SOUČASNÝ STAV KOROPTVE POLNÍ VE SLEDOVANÉ OBLASTI	36
5.3	PERSPEKTIVNÍ LOKALITY PRO CHOV KOROPTVE POLNÍ	39
5.4	DOPORUČENÍ V PRAXI.....	43
6	DISKUSE.....	50
7	ZÁVĚR	53
8	SEZNAM LITERALURY A POUŽITÝCH ZDROJŮ	57
9	SEZNAM TABULEK.....	61
10	SEZNAM GRAFŮ.....	61

11	SEZNAM OBRÁZKŮ	61
12	SEZNAM PŘÍLOH	62
13	PŘÍLOHY	64

1 ÚVOD

Nejnovější výsledky sčítání ptáků, prováděného společnostmi Bird Life International a European Bird Census Council mezi lety 1980 a 2011, ukazují, že v Evropě radikálně ubývá běžných druhů ptáků zemědělské krajiny. Od počátku 80. let do současnosti jsme přišli o 300 milionů ptačích jedinců. Mezi nejohroženější druhy patří koroptev polní (*Perdix perdix*). Výskyt tohoto ptáka podle výsledků sčítání, které provedla Česká společnost ornitologická v období od roku 1982 do roku 2006 dle jednotného sčítání ptáků, poklesl o více než 80 % (ČSO 2012).

Koroptev polní bývala v první polovině 20. století nejdůležitějším lovným druhem drobné pernaté zvěře. Celkový počet jedinců v té době se odhadoval kolem 6 milionů kusů. Od 50. let však nastal doslova tragický úpadek druhů. Koroptev doplatila nejvíce ze všech polních ptáků na intenzifikaci a chemizaci zemědělské výroby a s tím spojenou ztrátu hnízdních i potravních možností. Koroptve strádaly, hynuly a nakonec z většiny míst zmizely. Následující bilance je velmi smutná. Zatímco kmenové stavy koroptví v Československu byly v roce 1965 odhadovány na 770 000 kusů, koncem 80. a začátkem 90. let dosahovala početnost koroptví v České republice pouhých několika desítek tisíc kusů. Rozhodně však nepřekročila počet 60 tisíc kusů. Tento tzv. stabilizovaný stav se dostal na historicky nejnižší minimum za posledních sto let. Marný byl úplný zákaz odstřelu začátkem 70. let, neúspěšné byly i většiny pokusů o vysazování ptáků s odchovem (ŠÁLEK a kol. 1995). Koroptev polní se stala chráněným druhem, který potřebuje naši pomoc.

O obnovu koroptví populace se snaží myslivecká sdružení po celé České republice, ovšem tato bakalářská práce se zaměřuje konkrétně na okres Nový Jičín. Z celkového počtu 67 honiteb je 10 z nich zařazeno do oblasti chovu koroptve polní. Práce se tedy snaží charakterizovat přírodní podmínky v jednotlivých honitbách z pohledu vhodnosti pro chov koroptve polní, zjistit jaké konkrétní faktory ohrožují koroptví populaci a jaká opatření byla přijata pro zabránění úbytku koroptví.

Cílem této práce je zhodnocení perspektivy chovu koroptve polní na Novojičínsku a pokusit se odhadnout další vývoj koroptví populace.

Tab. 1: Statistické porovnání výskytu koroptev polní z období 2007-2012 v ČR

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Koroptev (ks)	73 629	73 931	63 931	47 746	39 706	40 176

Zdroj : Výkaz Mysl. (Mze) 1-01

2 CÍLE PRÁCE

Cílem této bakalářské práce je vyhodnotit současný stav výskytu koroptve polní na Novojičínsku a pokusit se odhadnout její další vývoj. Práce se zaměřuje na 10 honiteb v okrese Nový Jičín, které jsou zařazeny do oblasti chovu koroptve polní, a to MS Beskyd Mořkov, Bílov, Bílovec-Stará Ves, Družba Suchdol nad Odrou, Fulnecko, Hubert Jeseník nad Odrou, Hubert Tichá-Mniší, Lazy Tísek, Lubojaty a Mír Děrné.

Práce se snaží ukázat konkrétní opatření, která jednotlivé honitby uskutečnily pro navýšení počtu koroptve polní a obnovení její existence v regionu, poukazuje na problémy, se kterými se potýkají a chyby, kterých se nejčastěji dopouštějí.

Práce vyhodnocuje přírodní podmínky na Novojičínsku z hlediska vhodnosti pro chov koroptve polní, snaží se nalézt lokality, které jsou pro chov vhodné, vyhodnocuje dřívější a současný stav koroptve polní na Novojičínsku a snaží se odhadnout její další vývoj.

Cílem práce je také navrhnout konkrétní doporučení, která by mohla pomoci ve stabilizaci populaci koroptve polní na Novojičínsku.

3 LITERÁRNÍ REŠERŠE

3.1 PŘÍČINY ÚBYTKU KOROPTVÍ

Lze vůbec vyjmenovat bezprostřední faktory ohrožující současnou koroptví populaci?

Koroptev polní je ohrožena působením řady faktorů, které ve svém důsledku vedou zejména k nedostatečné potravní nabídce během roku, ztrátě úkrytů a bezpečných míst k hnízdění

Mezi nejvýznamnější faktory ohrožující populaci koroptve polní patří:

- Struktura krajiny
- Klimatické podmínky
- Predace
- Nedostatek potravy
- Vysoký ruch

3.1.1 Struktura krajiny

Koroptev polní byla dříve běžnou součástí našeho venkova. To se však během několika desetiletí změnilo. Počátek katastrofálního vývoje spadá do 50. let 20. století, kdy nastupuje éra průmyslového zemědělství. Intenzifikací zemědělské výroby a necitlivými zásahy do krajiny došlo k narušení přirozeného prostředí koroptví. Došlo ke zjednodušení krajiny scelováním drobných políček, byly zatrubňovány drobné vodoteče, odvodňovány mokřady a likvidována rozptýlená zeleň (OTÁHAL 2007). Děly se násilné terénní úpravy s odstraněním posledních zbytků remízů, mezí, keřových i stromových porostů a s likvidací přilehlých biotopů. Všechna tato opatření se prováděna za účelem maximálního zornění krajiny, při užívání těžké mechanizace a chemických prostředků k dosažení maximálních výnosů (ZABLOUDIL 2002). Koroptvím drastickým způsobem ubyly pásové formace s dostatečnou nabídkou hnízdišť a úkrytů a naopak přibylo lesních okrajů nahrávajících spíše různým predátorům koroptví (ŠÁLEK a kol. 1995).

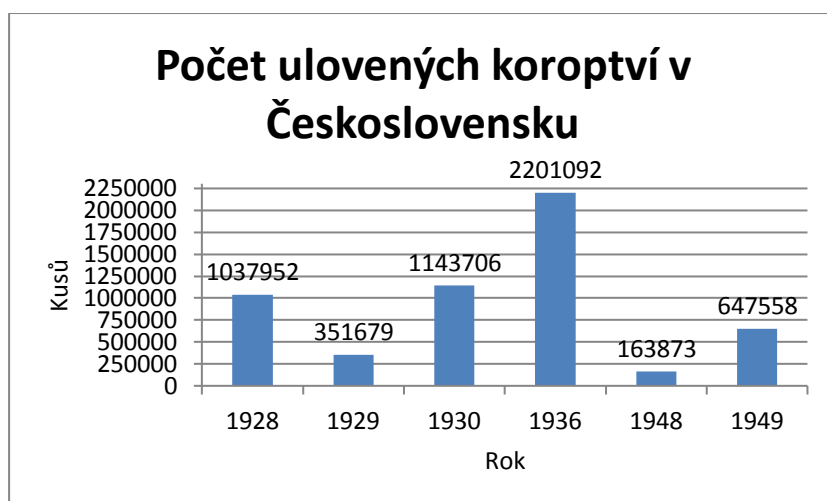
Stav české krajiny se navzdory optimistickým očekáváním ze začátku 90. let příliš nezlepšil ani v době tržního hospodářství. Velké komerční stavby a dálnice ničí tradiční krajinný ráz naší země, zabírají ohromné rozlohy zemědělské půdy a tvoří migrační bariéry a pasti pro zvířata.

3.1.2 Klimatické podmínky

Klimatické podmínky pro zdárný chov koroptví lze shrnout do dvou základních činitelů: teplota a srážky. U obou škodí velké výkyvy nahoru i dolů. Koroptvím se dobře daří za tepelného optima 15-20°C. Pro dospělé koroptve nejsou výkyvy teplot až tak nebezpečné (FELIX 1980). Nepříznivě však působí vysoká pokrývka sněhu s ledovkou a dlouhotrvající náledí. Přívalové deště zvláště v době líhnutí mláďat (květen, červen) zase značně snižují reprodukci (ZABLOUDIL 2002). Je to právě měsíc červen, který je v životě koroptve nejdůležitější.

V minulosti koroptev polní nejvíce decimovaly kruté zimy (HELL a kol. 2008). Faktem ovšem je, že pokud zůstala neporušena biodiverzita prostředí, tak se i po klimaticky nepříznivých létech, které značně zredukovaly koroptví populaci, stavy poměrně rychle obnovily (ZABLOUDIL 2002).

Z následujícího grafu jsou zřejmá léta, kdy byl odlov koroptví ovlivněn extrémními klimatickými jevy.

Graf 1: Počet ulovených koroptví v Československu (ZABLOUDIL 2002)

Tab. 2: Extrémní klimatické vlivy, které měly přímý vliv na stavy koroptví u nás (ZABLOUDIL 2002)

Rok	průměrné hodnoty	1929	1940	1941	1943
Sněhových dní	35	56	45	59	43
Ledových dní	31	53	72	37	52
Mrazivých dní	96	122	145	114	120

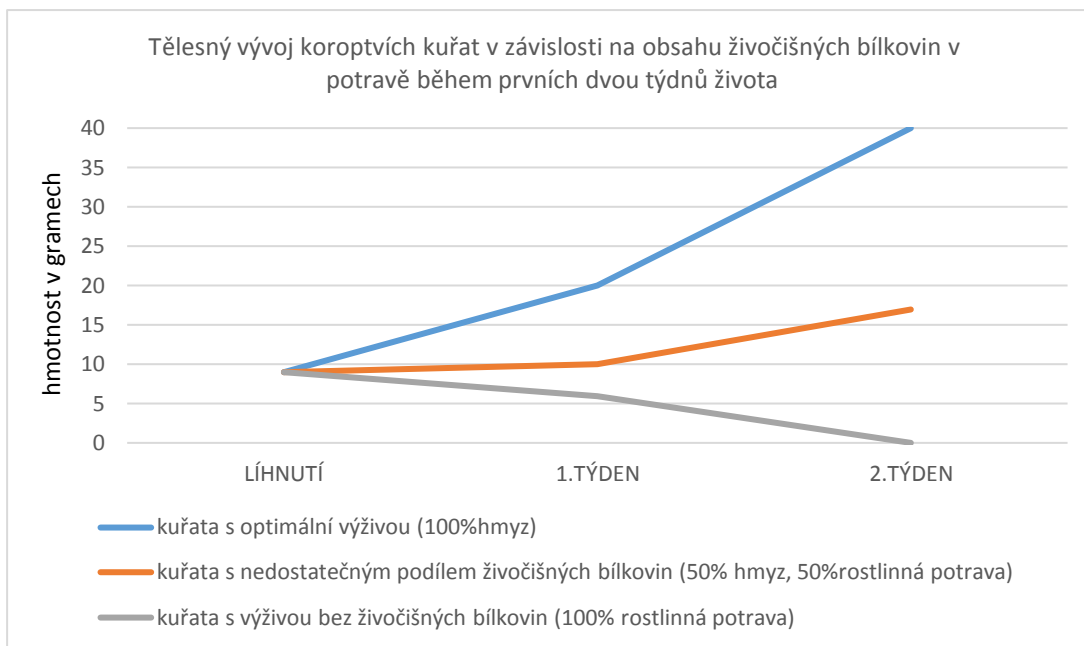
3.1.3 Predace

Mimo člověka má pernatá zvěř stále ještě mnoho nepřátel v říši živočišné. Někteří z nich slídí po vejcích, jiní si rádi pochutnají na sedící slepici, které mateřský pud brání prchnout před nepřítelem, jiní zničí i celá zesláblá, vyhladovělá hejna za kruté zimy. Mezi škodnou, která plněním hnízd snižuje stavy zvěře, počítáme především vrány, straky, kavky a sojky, někdy také čápy a racky. Ze srstnaté zvěře kolčavy, hranostaje, tchoře, kuny, lišky, jezevce, ježky a někdy také veverky (FELIX 1980). V blízkosti zástavby ohrožuje koroptev především kuna skalní a v blízkosti lesa pak liška obecná. Kromě těchto predátorů však nebezpečí představují také přemnožená divoká prasata.

Z výzkumu z let 1995-97 vyplývá, že 70-80% příčin úhynu koroptve polní způsobují kunovité šelmy, lišky a motáci (HANSEN-CATTA a kol. 2007).

3.1.4 Nedostatek potravy

Koroptev polní je především zrnožravá a býložravá. Její potravu nicméně z 20% tvoří hmyz a u kuřátek je to v prvních třech týdnech života až 100% (HANSEN-CATTA a kol. 2007). Hmyzu je v obhospodařovaných plochách ovšem nedostatek, a to v důsledku používání postřiků herbicidy a insekticidy. Při nedostatku živočišné potravy kuřátka pomalu rostou, strádají a dokonce hynou (RŮŽIČKOVÁ 2005). Podle VODŇANSKÉHO (2001) je rozhodující příčinou úbytku koroptví v dnešní kulturní krajině snížená úspěšnost slepic při hnízdění a vysoká úmrtnost kuřat. Hlavním důvodem je nedostatek hmyzu a příliš mnoho přirozených nepřátel.

Graf 2: Tělesný vývoj koroptvích kuřat v závislosti na obsahu živočišných bílkovin v potravě během prvních dvou týdnů života (VODŇANSKÝ 2001)

3.1.5 Ruch

Dříve poklidné a nenásilné návštěvy přírody lokálně přerostly v trvalý rušivý tlak působící zejména v okolí městské i venkovské zástavby, vyrostlo mnoho chatových osad, zahrádkářských kolonií a nejrůznějších sportovních areálů atd. K těmto nepříznivým vlivům patří také např. koncentrovaná turistika a krátkodobá rekreace, divoký terénní motorismus, volné pobíhání psů a koček (OTÁHAL 2010).

3.2 OPATŘENÍ KE ZVÝŠENÍ STAVU

Chceme-li pomoci populaci koroptve polní, musíme co možná nejvíce eliminovat faktory, které ji bezprostředně ohrožují. Klimatické podmínky bohužel neovlivníme, ovšem kruté zimy můžeme koroptvím pomoci přežít díky příkrmování a komorování.

3.2.1 Komorování

Komorování spočívá v odchytu a komorování části koroptví populace v zimním období a pomáhá koroptvím překonat období s nepříznivým počasím a nedostatkem potravy. Komorování však mohou provádět jen zkušení uživatelé honiteb na základě

příslušného povolení. Je nutné dbát na správné a šetrné zacházení s takto ošetřenými jedinci (RŮŽIČKOVÁ 2005).

Jako krmivo pro komorování se doporučuje pozdní obilí, hlavně pšenice a ječmen, nebo také oves, proso, vikev, potom kapusta a řepa. Tyto dvě pokropeny vodou nahradí zelené krmivo z volné přírody a pitnou vodu. Krmiva se nesmí dávat velmi mnoho, protože koroptve příliš ztloustnou a zůstávají po vypuštění neplodné.

S vypouštěním komorovaných koroptví pak můžou nastat určité potíže. Koroptve v komorách rychle zchoulostiví a nastanou-li po vypuštění silné mrazy, snadno hynou. Pustíme-li je zase později, v době, kdy již v přírodě skončilo párkování, mohou nastat mezi kohoutky prudké boje, jež zdržují hnízdění. Důležité je proto vypouštět ve správný čas.

I když komorování může pomoci koroptvím přečkat zimu, naší snahou by mělo být v první řadě dosažení takových úprav krajiny a změn v zemědělském hospodaření, aby komorování koroptví, ani jiná přímá péče člověka, nebyly do budoucna nutné (RŮŽIČKOVÁ 2005).

3.2.2 Krajinotvorná opatření

Chceme-li vrátit populaci koroptve polní zpět do naší krajiny, je nezbytné učinit potřebná krajinotvorná opatření. Koroptvi polní vyhovuje prostředí s úrodnými nížinami, kde se lehké a sytké zemědělsky obhospodařované půdy hojně střídají s travnatými porosty mezí, křovinami a malými remízky. Tyto biotopy do určité míry nahrazují původní prostředí koroptve, které bychom mohli přirovnat nejvíce ke středoasijským stepím. Pro koroptve je velmi příznivý terén s množstvím úžlabin, strání, strží a mezí se skupinami křovin. Do okrajů lesa zalétají velmi zřídka. Nároky koroptve donedávna splňovala značná část naší zemědělské krajiny (ŠÁLEK a kol. 1995).

Stálé prvky v krajině hrají pro koroptev také důležitou roli. Jednak ji chrání před nečasem, ale také ji umožňují orientovat se na svém teritoriu. Velmi užitečné jsou především pro ztracená kuřátka hledající své hejno po náhlém útoku šelmy (HANSEN-CATTA a kol. 2007).

Je proto nezbytné obnovovat polní cesty, meze i remízky a vytvářet biopásy a políčka pro zvěř. Jak vyplývá z pozorování HELLA (2008), rozptýlená krajinná zeleň

má v dnešní ekologicky zdevastované, velkoplošně intenzivně využívané krajině nezastupitelný význam a jakmile se neučiní potřebná opatření, hrozí této zvěři úplný zánik.

V potřebné úpravě biopásů pro koroptve JOBÁNEK (2002) rozlišuje biopásy, pásová travní políčka, dočasné a trvalé remízy, úhory.

Biopásy jsou pruhové potravní políčka o šíři 6-12 m umístěné na okraji nebo uvnitř půdních bloků. Směs osiva pro biopásy se skládá z pohanky, prosa, kapusty a jiné plodiny, jako je například obilnina nebo lupina bílá. Biopás zůstává na půdě po celý rok od jarního výsevu do zorání následujícího jara (HAVLÁT a kol.).

Pásová potravní políčka jsou např. políčka oseté 6 m širokým pásem směsi, skládající se z 20% pohanky, 40% prosa, 10% ječmene, 10% pšenice, 7% slunečnice, 7% kukuřice a 6% řepky, nebo políčka tvořena 3 m širokým pásem krmné kapusty a 3 m pásem směsi obilnin, prosa a pohanky. Samozřejmě je možná i jiná kombinace. Úlohou políček je poskytnout zvěři úkryt a potravu po kosení obilnin. Vhodné je rozmístit je při okraji remízku (JOBÁNEK 2002).

Trvalý remízek by měl mít hustý okraj, z trnitých a bobulovitých keřů a v prostředku by měl být „dole řídký a nahoře hustý“. Tak aby zvěř byla chráněná před opeřenými dravci a aby se mohla po zemi volně pohybovat a našla tam případně i potravu. Remízky se skládají převážně z listnatých křovin a nízkých stromů a v jádru jsou vítány jehličnany, které je potřeba zastříhávat, aby nepřesáhly výšku 2 až 2,5 m. V jádru remízku jsou však žádoucí také místa bez dřevin, jen s trávou a bylinami. Optimálně jsou remízky nepravidelného tvaru velké alespoň 5-6 arů a víc (JOBÁNEK 2002).

Dočasné remízky vytváříme například z topinamburu, čiroku, směsi prosa, kukuřice, pohanky, hořčice, řepky olejně, krmné kapusty, viky, apod. Princip spočívá v tom, že porost necháme stát na kořeni až do jara. Jejich pomocí můžeme zvětšit trvalé remízky, rozdělit velké lány apod. (JOBÁNEK 2002).

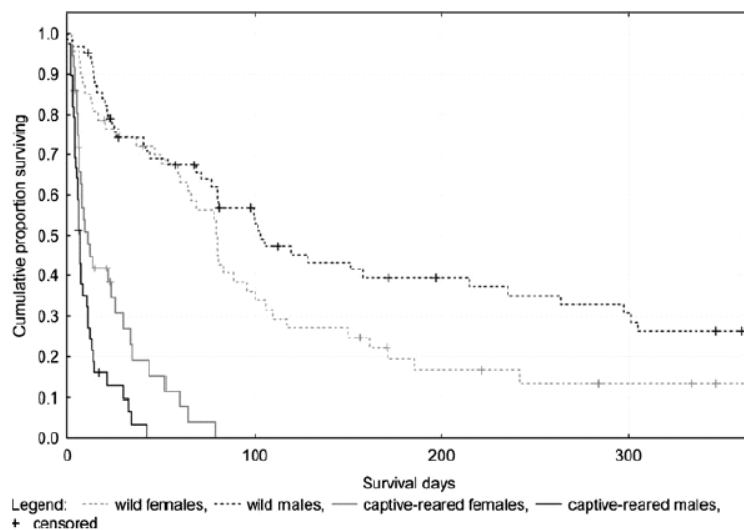
Úhory se využívají na zvýšení biodiverzity krajiny, což významně přispívá ke zvýšení stavu malé zvěři včetně koroptve. Úhor poskytne drobné zvěři dostatek potravy i krytu v období, kdy jsou okolní pole již sklizená či zoraná (RŮŽIČKOVÁ 2005). V současnosti se ovšem úhory využívají na produkci energetických plodin.

Jakmile se díky provedeným změnám v krajině začne dařit ostatním polním ptákům, můžeme uvažovat o návratu koroptve polní na původní biotopy. Hlavní problém ovšem spočívá v tom, jak získat půdu pro tato ekologická opatření a kde získat peníze na jejich realizaci (HELL a kol. 2008).

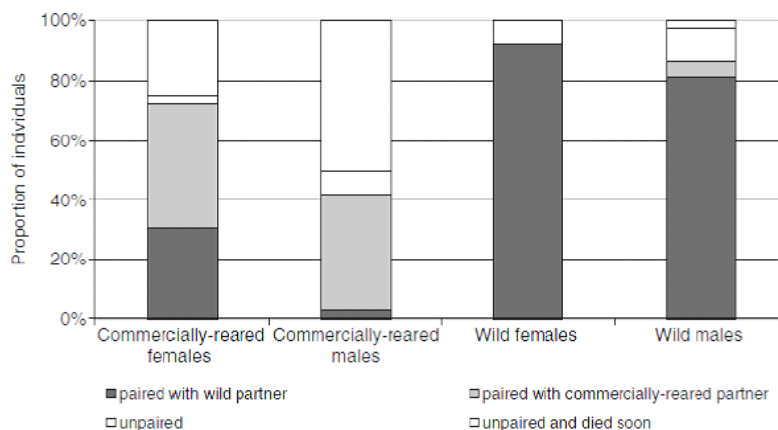
3.2.3 Vypouštění do volné přírody

Podle dr. BUNERA (2008) existuje pět základních a v praxi nepoužívanějších metod, které se liší především svou efektivitou. Za nejméně vhodnou lze považovat **vypouštění farmově odchovaných koroptví**. Tento způsob je značně neefektivní a k vytvoření životaschopné populace naprosto nevhodný. Takto vypuštění ptáci nepřežijí více jak 6 měsíců a nemají úspěch při odchovu mláďat. Maximálně 1% takto vypuštěných koroptví odchová mladé (BUNER 2014).

To také dokazuje studie (RYMEŠOVÁ a kol. 2013), která v letech 2009-2011 porovnávala riziko zvýšené mortality v závislosti na původu a pohlaví ptáků, komerčně chované koroptve mají ve volné přírodě mnohem vyšší mortalitu než koroptve z volné přírody. Žádný ze 75 uměle vypuštěných ptáků nepřežil do konce hnízdní sezóny a žádnému se nepovedlo vychovat potomstvo. Nejčastějším způsobem úmrtí byla predace. Samice pocházející z komerčních farem přežívaly více než samci a zároveň preferovaly páření se samci z divoké přírody. Samice z divoké přírody se páření se samci z farem vyhýbaly. Z výsledků vyplývá, že vypouštění koroptví chovaných v zajetí je vysoce neefektivní způsob zvyšování populace koroptví. Tuto metodu je možné použít jako poslední možnost v místech, kde populace koroptví poklesla natolik, že již není schopna přežít. Zároveň vypouštění těchto koroptví může mít negativní dopad na divoké koroptve, jelikož tato zvířata bez přirozených instinktů na sebe logicky upoutávají pozornost predátorů, kteří tak mohou více ohrozit i volně žijící koroptve.

Graf 3: Přežívání koroptví chovaných v zajetí a koroptví volně žijících. Křivky ukazují (zleva) přežívání uměle chovaných samců, uměle chovaných samic, divokých samic a divokých samců (RYMEŠOVÁ a kol. 2013).

Graf 4: Partnerské preference koroptví: zleva-komerčně chovaných samic, samců a divoce žijících samic a samců. Černá barva – párování s partnerem z volné přírody, tmavě šedá barva – párování s komerčně chovanými partnery, světle šedá – nespárování, bílá – nespárování a brzy uhynulí (RYMEŠOVÁ a kol 2013).

Při vypouštění farmově odchovaných ptáků velmi záleží nejen na vhodnosti biotopů, ale také na metodice vypouštění ptáků, správném načasování, věku vypuštěných ptáků i možnosti vysazování na témže místě po několik let (ŠÁLEK a kol. 1995). Významnou roli pro přežití hraje také podle HAVRÁNKA (1996) hmotnost

koroptví a jako váhovou hranici, která dává koroptvi šanci na přežití, uvádí minimum 250 g v době vypuštění.

Mezi další způsoby vypouštění koroptví patří tzv. **fostering** (systém, při němž šestitýdenní kuřátka adoptuje kohoutek nebo koroptví pár z volnosti), **Montebello** (systém využívající slepičky z volnosti a odchovaného kohoutka k adaptaci kuřátek v přírodě) a **vypouštění koroptvích rodin na podzim nebo párů na jaře** (SLAMEČKA a kol. 2014).

Jako nejefektivnější způsob vytvoření nové populace uvádí dr. BUNER (2014) **vypouštět divoké koroptve** odchycené z podobného prostředí, jaké je to, do kterého koroptve přijdou, nejlépe pak ze sousední honitby. V této honitbě pak hustota populace musí být na podzim min 25 koroptví na km² a odchytit se nesmí více jak 10% ptáků, aby nedošlo k ohrožení původní populace.

V okrese Nový Jičín není vzhledem k počtu koroptví vyskytujících se v honitbách vypouštění divokých koroptví možné a většina honiteb se uchýlila k nejrychlejšímu a nejjednoduššímu řešení, a to k vypouštění farmově odchovaných koroptví. Rozsáhlé zavěřovací akce nepřinesly očekávaný úspěch a došlo pouze k velmi malému a dočasnému zvýšení početnosti koroptve polní. Pro koroptve nebylo připraveno vhodné prostředí a samotné vypouštění probíhalo nesprávně.

I zde se tedy ukazuje, jak důležitou roli hraje vhodné životní prostředí. Jak uvádí RŮŽIČKOVÁ (2005), koroptev je druh s velkými snůžkami, který je schopen zvýšenou reprodukcí rychle reagovat na příznivé změny v prostředí. Pokud dojde ke zlepšení podmínek, koroptev je schopna sama ihned zareagovat na tuto nabídku. Vypouštění koroptví do nepřipravené krajiny se příliš neprojeví, protože přírodní mechanismy rychle upraví velikost populace na původní úroveň. Proto také vypouštění koroptví z umělých chovů, které nejsou schopné dlouhodobě v přírodě přežít a navíc mají nejasný původ nedoporučuje.

Poměrně skepticky se vyslovil k programu posilování populace vypouštěním uměle odchovaných jedinců i veterinární lékař MVDr. Pavel Forejtek, CSc. na semináři v Mojmírovicích v roce 2013, kde prohlásil, že reprodukce odchovaných a vypouštěných koroptví je téměř nulová. Stav koroptví se ovšem nikdy nezvýší, pokud ztráty budou vyšší než počet narozených mládřat (SLAMEČKA, VRBA 2014).

Pro zdárný základ chovu koroptve polní je důležitá i populační hustota. Jedná se o počet jedinců v honitbě na určité ploše, např. na 100 nebo na 1000 ha (HROMAS a kol. 2008). Dr. Francis BUNER (2008) uvádí jako limitující hustotu koroptví pro její další existenci dva páry na 100 ha. Pokud je hustota nižší, je třeba populaci doplnit. V případě, že je hustota vyšší než 2 páry na 100 ha, pak je vypuštění nových koroptví kontraproduktivní a může mít negativní dopad na divokou populaci koroptve v revíru. Při této hustotě stačí pouze zlepšit biotop a ochránit ptáky před predátory.

3.2.4 Snížení predačního rizika

Jak již bylo zmíněno, na úmrtnost koroptví mají velký vliv přemnožení predátoři. Chceme-li udržet koroptev v revírech, je třeba radikálně snížit stavy lišek, krkavcovitých ptáků, samozřejmě v mezích zákona a příslušné vyhlášky. V boji s přemnoženými predátory se můžeme inspirovat Anglií, kde je po celý rok povolen noční lov lišek pomocí reflektoru a též jejich lapání do ok a do pastí. Lov lišek má největší význam od dubna do června, kdy koroptve vodí kuřátka (SLAMEČKA 2014). Pasti jsou používány také pro odchyt krkavců, strak, sojek a kavek.

Na odlov predátorů ovšem existují dva úhly pohledu. Některé pokusy jednoznačně prokázaly kladný vliv odstřelu vran a lišek na počty koroptví, jiné však nikoli. Funkce predátora v krajině totiž nespočívá výhradně v pojídání koroptví, ba naopak. Mnozí predátoři patří mezi významné hubitele například hrabošů.

I v tomto případě hraje rozhodující roli uspořádání krajiny. Není-li místní populace koroptví dostatečně potravně a prostorově zabezpečena, i poslední dravec v krajině ji může snadno citelně poškodit (ŠÁLEK a kol. 1995). Má-li tedy koroptev vyhovující prostředí s dostatkem úkrytových příležitostí a potravy, výsledkem je silná populace, která je schopna přežít i v přítomnosti predátorů (RŮŽIČKOVÁ 2005). Šance, že zvíře unikne šelmě je tím větší, čím blíže od místa jeho aktivity se nachází první možný úkryt (HANSEN-CATTA a kol. 2007).

4 MATERIÁL A METODIKA

4.1 CHARAKTERISTIKA PŘÍRODNÍCH PODMÍNEK STUDOVANÉHO ÚZEMÍ

Okres Nový Jičín je okresem průmyslově zemědělským. Zemědělství má k dispozici 56 973 ha zemědělské půdy, tj. 50,7 % z celkové rozlohy okresu, z toho je 42 249 ha orné půdy. Nejúrodnější půdy v okrese-hnědozemě jsou v oblasti Bílovce - 243 m.n.m, Klimkovic, Pustějova, Petřvaldu, Hladkých Životic a Jeseníku n. O.- 328 m.n.m. Rozloha vodních ploch včetně vodních toků přesahuje 1 798 ha, tj. 6,1 % z celkové výměry (ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD 2013).

Území okresu Nový Jičín patří z geomorfologického hlediska ke dvěma provinciím – k České vysočině, která zabíhá na území okresu výběžky Nízkého Jeseníku s Vítkovskou vrchovinou, a k Západním Karpatům s Podbeskydskou pahorkatinou a Moravskoslezskými Beskydami. Obě horopisné jednotky od sebe odděluje úrodným pruhem údolní nivy území Moravské brány podél toku řeky Odry. Většina území okresu má pahorkatinný ráz (FOLTOVÁ 2012).

Na území okresu se nacházejí dvě chráněné krajinné oblasti - CHKO Beskydy a CHKO Poodří. V chráněné krajinné oblasti Poodří se nacházejí místa jen zřídka narušená činností člověka, a proto zde mohou růst velmi vzácné rostliny a žít ohrožení živočichové (FOLTOVÁ 2012).

V roce 1994 byly na území okresu zřízeny dva přírodní parky - Podbeskydí a Oderské vrchy. Posláním těchto přírodních parků je zachování krajinného rázu s významnými biotopy. Na území okresu je vyhlášeno několik maloplošných chráněných území, z toho do lokality Nového Jičína patří přírodní rezervace Svinec, kde se nachází botanicky a krajinářsky hodnotné území travobylinných společenstev, druhově pestrých luk a pastvin o rozloze 33,65 ha. Je zde zaznamenáno mnoho vzácných a chráněných druhů rostlin, především vstavačovitých (FOLTOVÁ 2012).

Současné složení zvířeny je důsledkem přirozeného vývoje i dopadů činnosti člověka.

4.2 SBĚR DAT A MATERIÁLU

Statistické údaje o rozlohách jednotlivých honiteb v okrese Nový Jičín a aktuální počty vyskytujících se koroptví (k roku 2013) jsem získal na jednotlivých referátech životního prostředí s rozšířenou působností v Novém Jičíně, Frenštátě pod Radhoštěm, Kopřivnici, Bílovci a Odrách. Historické údaje o výskytu a chovu koroptve polní v okrese Nový Jičín jsem čerpal ze Státního okresního archivu v Novém Jičíně.

Veškeré informace k jednotlivým honitbám, týkající se uspořádání krajiny, pěstování plodin, provedených opatření ke zvýšení stavu koroptve polní stejně jako veškerou fotodokumentaci k honitbám jsem získal po návštěvě jednotlivých honiteb a z rozhovorů s mysliveckými hospodáři.

Zdrojem užitečných informací mi byla také účast na konferenci v Mojmírovicích (30.5.2014), která byla věnována záchraně koroptve polní, a na které zazněly zajímavé příspěvky především od zahraničního odborníka dr. Francise Bunera, pracovníka společnosti Game and Wildlife Conservation Trust z Velké Británie. Přínosná byla také osobní konzultace problematiky s odborníky jako MVDr. Forejtkem a Doc. Slamečkou.

4.3 METODIKA

Jednotlivé honitby, zařazené do oblasti chovu koroptve polní jsem porovnával s modelovým územím anglického výzkumného pracoviště, kde již řadu let pod vedením dr. Bunera koroptve úspěšně chovají. Zjišťoval jsem, jaká krajinná opatření stále novojičínské honitby postrádají, jaké jsou další možnosti v boji s predátory a jakých chyb se nejčastěji myslivecká sdružení dopouštějí.

Ze statistických údajů za rok 2012 jsem vypočítal populační hustotu koroptví populace v jednotlivých honitbách na km² a zjistil jsem, zda je nutno koroptví populaci doplnit, aby byla schopna další existence či zda je populace dostačující a postačí pouze patřičné změny v biotopu a ochrana před predátory. Vycházel jsem přitom z limitující hustoty koroptví pro další existenci, která je dva páry na 100 ha (BUNER 2008).

4.4 CHOV KOROPTVE POLNÍ NA NOVOJIČÍNSKU

Rozhodnutím krajského úřadu Moravskoslezského kraje odboru životního prostředí a zemědělství byla ke dni 1. 10. 2005 vyhlášena oblast chovu zvěře koroptve polní Tichá-Mniší, následovala honitba Fulnecko (4. 9. 2007) a následně se dne 25. 2. 2008 zařadila do oblasti chovu zvěře koroptve polní i honitba Beskyd Mořkov.

Dne 12. 8. 2009 byla vyhlášena oblast chovu zvěře koroptve polní „Odersko – Bílovecko“. Do této oblasti byly zařazeny honitby Děrné, Lubojaty, Bílovec – Stará Ves, Lazy Tísek, Suchdol nad Odrou, Jeseník nad Odrou a Bílov.

Oblastí chovu zvěře je souvislé území tvořené souborem honiteb s přibližně stejnými vhodnými přírodními podmínkami pro zvěř a určené k chovu určitého druhu zvěře. V případě koroptve polní je motivací vymezení oblasti chovu právě její ohrožení. Podpora populace je jistě mnohem efektivnější při spolupráci několika honiteb. Takto se dá v širším prostorovém a časovém měřítku naplánovat vypouštění odchovaných jedinců, rozmístění míst k příkrmování, úprava způsobu hospodaření na jednotlivých pozemcích nebo výsadba krajinné zeleně. Jak již bylo zmíněno, oblast pro chov zvěře vymezuje na základě žádosti jednoho nebo více držitelů honiteb krajský úřad s příslušnou územní působností (ZEDEK b.d.).

Pro oblast chovu koroptve polní byl v okrese Nový Jičín zřízen poradní sbor o minimálně 5-7 zástupcích mysliveckých sdružení, který se schází nejméně 2x ročně, aby koordinoval plány ve vztahu ke koroptvím a vyhodnotil aktivity.

Tento poradní sbor dále:

- vytyčuje priority v oblastech chovu koroptví
- poskytuje dle možností informace a metodickou pomoc mysliveckým sdružením v oblastech chovu, zejména teoretické poznatky, kontakty atp.
- iniciuje informovanost mezi mysliveckými sdruženími v oblastech, honebními společenstvími, samosprávnými orgány a zemědělci hospodařícími v oblastech, v případě potřeby i s dalšími orgány a organizacemi působícími na území oblastí chovu koroptví.
- osvětově působí vně oblastí chovu koroptví, zejména na myslivecká sdružení, honební společenstva a na širší veřejnost.

V okrese Nový Jičín se nachází pět obcí s rozšířenou působností:

Nový Jičín má celkem 22 honiteb, z čehož 3 se řadí do oblasti chovu koroptve polní (Mořkov, Jeseník nad Odrou, Suchdol nad Odrou).

Bílovec se 13ti honitbami, z čehož 4 spadají do oblasti chovu koroptve (Bílov, Bílovec-Stará Ves, Lazy Tísek, Lubojaty).

Frenštát pod Radhoštěm má 8 honiteb (jediná oblast chovu koroptve v Tiché-Mniší).

Kopřivnice disponuje 8 honitbami se žádnou oblastí chovu koroptve.

Odry mají 16 honiteb, z čehož 2 oblasti chovu koroptve (Fulnecko a Děrné)

Celkem se tedy v okrese Nový Jičín vyskytuje 10 honiteb, které jsou zařazeny do oblasti chovu koroptve polní.

Tab.3: Charakteristika honiteb zařazených do koroptví oblastí v roce 2013

Honitba	Sč. stavy JKS2013 /ks	Počet hejnek /ks	Komorova- ných /ks	Vypouště- ných /ks	Krmná zařízení /ks	Biopásky /ks/ha	TTP ks/ ha	Odchyt. zařízení /ks	Výměra /ha	Populační hustota ks/100 ha
Bílov	20	3	0	0	6	0	150ha	9 nor	1560 ha	1,2
Bílovec	2	1	0	0	0	0	116ha	1 nora	1450 ha	0,1
Děrné	3	1	0	0	0	0		4 nory	1029 ha	0,2
Fulnek	80	8	0	32	25	2	123ha	15 nor	1941,97 ha	4
Jeseník	12	3	0	0	0	10ks o celkové rozloze /3,5 ha	4/25ha	12 nor	931 ha	1,2
Lazy Tísek	6	1	0	0	0	6ks o celkové rozloze 6 ha	10/ 30ha	3 nory	852 ha	0,7
Lubojaty	8	2	0	0	0	1 ha	10ha	5 nor	738 ha	1,1
Mořkov	2	1	0	0	3	0	520ha	2 nory	684 ha	0,3
Suchdol	30	3	0	0	8	3	250ha	4 nory	2794 ha	1,1
Tichá	4	0	0	0	0	0	0	17 nor	1617,32ha	0,2

4.5 POPIS JEDNOTLIVÝCH HONITEB

4.5.1 Obec Odry

Obec Odry disponuje 2 honitbami, které jsou zařazeny do oblasti chovu koroptve polní, a to Fulnecko a Děrné.

Tab. 4: Charakteristika honiteb v obci Odry (odbor životního prostředí v obci Odry)

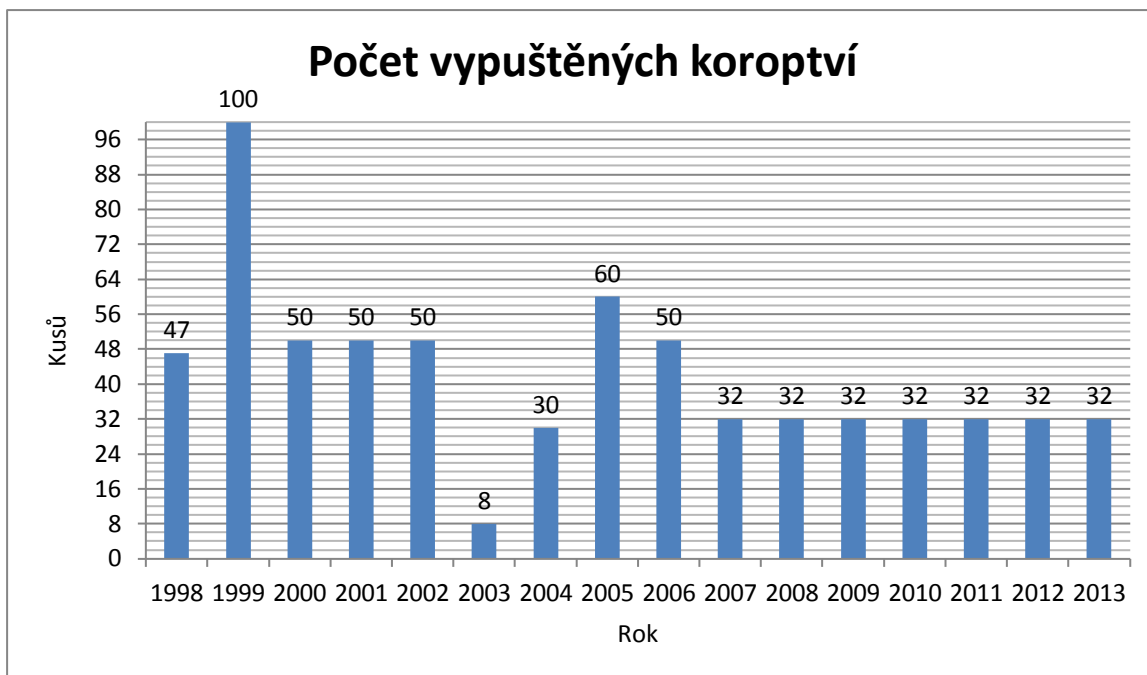
	Výměra	les	pole	ostatní	vodní plocha
Fulnecko	1941,97 ha	525 ha	1404,1 ha	12,3 ha	-
Děrné	1029 ha	266 ha	755 ha	3 ha	6 ha

Děrné se nachází severovýchodně od Fulneku a leží v Oderských vrších v nadmořské výšce 310 m n. m.

Honitba v Děrném disponuje zhruba 1 ha zvěřních políček a ve spolupráci s MÚ a AOPK byly vysázeny 2 pásy dřevin. Pro podporu koroptví populace byly vybudovány 4 umělé nory.

V roce 2013 se v honitbě vyskytly pouze 3 koroptve a v současné době se žádná koroptev v honitbě nevyskytuje.

MS Fulnecko se již v roce 1997 zapojilo do programu záchrany koroptví a začalo s výstavbou zařízení pro příkrmování a ochranou koroptví, tj. koroptvích bud a rohatin, do nichž je předkládáno zbytkové obilí a odpad ze Šlechtitelské stanice Hladké Životice s vysokým obsahem travních semen a plevelů. Některá zařízení jsou přechodného charakteru k využití pouze na jeden nebo několik roků, jiná jsou budována jako stabilní, dlouhodobá zařízení. Souběžně probíhala pomístní výsadba stromů a keřů v okrajích pozemků, navazující na dříve realizované výsadby plodonosných dřevin (OTÁHAL 2007). Od roku 1998 byla postupně zbytková, velmi skromná populace koroptví dotována pravidelným výsadkem, a to následovně:

Graf 5: Počet vypuštěných koroptví v honitbě Fulnecko (OTAHAL 2008, referát životního prostředí v Odrách)

Celkem bylo vypuštěno 669 koroptví, většinou kuřátek ve věku 6 – 9, výjimečně 12 týdnů, případně dospělí jedinci.

V honitbě již byla učiněna některá krajinnotvorná opatření a MS nadále pokračuje se zřizováním biopásů, výsadbou zeleně, obnovou remízků a dalších krajinných prvků, kterými by se přiblížil požadovaným kritériím.

V roce 2013 se v honitbě nacházelo zhruba 80 ks koroptví. Při sčítání JKS byly koroptve kromě Děrného a Fulnecka nalezeny také v honitbě Vražné – Hynčice 20 ks, Dobešov – Veselí 12 ks, Heřmanice u Oder 4 ks a Vrchy – Nadějov 4 ks koroptví. Celkem bylo v obci Odry dle JKS v roce 2013 nasčítáno 123 ks koroptve polní (*Perdix perdix*).

4.5.2 Obec Kopřivnice

V obci Kopřivnice, která má osm honiteb, se žádná v koroptví oblasti nenachází a při JKS r. 2013 pouze dvě honitby uvedly výskyt koroptve polní a to honitba v MS Petřvald – 8 kusů a honitba Příbor-Hájov 10 kusů. Celkem tedy bylo nasčítáno 18 ks koroptve polní (*Perdix perdix*).

4.5.3 Obec Frenštát pod Radhoštěm

V obci Frenštát pod Radhoštěm je rovněž osm honiteb a z toho jedna **Tichá-Mniší** je zařazena do koroptví oblasti.

Tab.5: Charakteristika honitby Tichá-Mniší v obci Frenštát pod Radhoštěm (odbor životního prostředí v obci Frenštát pod Radhoštěm)

	Výměra	les	pole	ostatní	vodní plocha
Tichá-Mniší	1941,97 ha	339,57 ha	1213 ha	25,06 ha	39,69 ha

MS Tichá-Mniší vstoupilo do oblasti chovu koroptve polní jako první. Motivací bylo získání dotací na zakoupení umělých nor k odchytu škodné zvěře. Myslivecké sdružení hospodaří v pronajaté honitbě. Součástí nájemní smlouvy s honebním společenstvím byla dohoda o zazvěřování honitby. K tomuto účelu si vybralo MS právě koroptev polní.

Od roku 2004 do roku 2009 se věnovali vypouštění koroptve polní a do konce roku 2013 vypustili 170 kusů koroptve polní. V roce 2006 si myslivecké sdružení vyřídilo povolení pro chov za účelem rozmnožování a ze dvou koroptvích párů se jim podařilo odchovat 5 kuřátek, které pak následně vypustili do honitby. Do roku 2007 se aktivně snažili o navrácení koroptví populace: vypouštěli koroptve, umístili do revíru 16 umělých nor, 6 lapacích zařízení, zřídili 4 zásypy, 4 rohatiny a zhotovili 3 zvěřní políčka. Jelikož ovšem neprovedli potřebná krajinná opatření (většinu honitby tvoří trvale travní porost), narazili na neúspěch a snahu o chov koroptve polní vzdali.

Vzhledem k dohodě s honebním společenstvím o zazvěřování honitby nadále pokračuje s vypouštěním uměle odchovaných koroptví, ovšem již bez snahy o stabilizaci koroptví populace v honitbě.

Při JKS r. 2013 byly nasčítány čtyři kusy. Mimo tuto honitbu byl zaznamenán výskyt pěti kusů koroptve polní v MS Veřovice. S největší pravděpodobností se jedná o koroptve, které byly vypuštěny v sousední honitbě MS Mořkov, neboť v minulosti se koroptve zde nevyskytovaly. Celkový stav koroptví v okrese Frenštát pod Radhoštěm činil 9 kusů.

4.5.4 Obec Bílovec

V obci Bílovec se nachází čtyři MS, která jsou zařazena do oblastí chovu koroptví: Bílovec-Stará Ves, Lazy-Tísek, Lubojaty a Bílov.

Tab. 6.: Charakteristika honiteb v obci Bílovec (odbor životního prostředí v obci Bílovec)

honitba	výměra	les	pole	ostatní	vodní plocha
Bílov	1560 ha	230 ha	1310 ha	14 ha	6 ha
Bílovec-Stará Ves	1450 ha	382 ha	1015 ha	45 ha	8 ha
Lazy-Tísek	852 ha	226 ha	620 ha	4 ha	2 ha
Lubojaty	738 ha	91 ha	646 ha	1 ha	-

MS Bílovec-Stará Ves leží v nadmořské výšce 270 – 370 m.n.m. O návrat koroptví se sdružení snažilo chovem koroptví ve vlastní voliére a následným líhnutím vajec v umělé líhni. Během tří let vypustili celkem 60 koroptví. Prvotní nadšení a elán při znovuzavádění koroptve do bíloveckého revíru ovšem narazil na tvrdý neúspěch a demotivovalo to myslivecké sdružení k dalším krokům.

Struktura krajiny je pro chov koroptve polní nevhodná a MS nečinilo žádná krajinná opatření, kterými by krajinu koroptvi zpřístupnilo.

Při jarním kmenovém sčítání v roce 2013 byly uvedeny pouze dvě koroptve.

V MS Lazy-Tísek bylo nasčítáno 6 ks koroptví, v **MS Lubojaty** bylo nasčítáno 8 ks koroptví (JKS 2013). Jedná se o dvě MS, které spolu sousedí. Zemědělskou činnost provozuje na těchto honebních pozemcích Zemědělské obchodní družstvo Tísek.

V MS Lazy-Tísek je celkem 6 biopásů o výměře zhruba 2 ha a počítá se s rozšířením o další 2 biopásy. Nachází se zde také 6 políček o výměře 2 ha. Pěstuje se kukuřice, pohanka, topinambury a směsky. Výhodou pro chov koroptví je pak pěstování travin na semeno. V MS Lubojaty je celkem 1 biopás o rozloze 1,1 ha a plánováno je rozšíření o 1 ha, 1 políčko o výměře 0,5 ha, které bylo oseto pohankou. Nachází se zde také úhor.

Tato myslivecká sdružení se dosud vypouštěním koroptví nezabývala.

MS Bílov hospodaří v regionu Bílovecka a Poodří v honitbě pronajaté od honebního společenstva Bílov na 1 560 ha. Většinu honitby tvoří pole protkány vodotečemi s remízky, na jejichž údržbě se MS aktivně podílí. Nedílnou součástí honitby jsou vodní plochy a soustava rybníčků pod Bílovem. Rušivým elementem zde může být rozšiřující se dopravní infrastruktura a zprovoznění nového přivaděče z Bílova k dálnici D1. Za ochrannými bariérami se však nachází příznivé podmínky pro koroptve připomínající step. V bylinné a křovinné vegetaci se nachází jednak dostatečný kryt proti predátorům, ale zvětšuje se také zastoupení drobného hmyzu tolik potřebného pro koroptve.

V Bílově hospodaří tři zemědělské celky: ZD Bílovec, ZD Pustějov a samostatně hospodařící zemědělec. Tato honitba je ukázková svou skladbou zemědělských plodin, kde vedle obilnin jsou sázeny i okopaniny, řepa, brambory. O kvalitě honitby vypovídá i přiložená fotodokumentace (viz příloha 1-9).

Dle JKS r. 2013 bylo v Bílově 20 ks koroptví. V dalších MS pak bylo nasčítáno toto množství koroptví: Jistebník 2 ks, Niva-Kujavy 16 ks, Pustějov 20 ks, Studénka 6 ks. Celkový počet činil 80 ks.

4.5.5 Obec Nový Jičín

Obec Nový Jičín má celkem 22 honiteb, z čehož 3 jsou zařazeny do oblasti chovu koroptve, a to Mořkov, Jeseník nad Odrou a Suchdol nad Odrou.

Tab. 7: Charakteristika honiteb v obci Nový Jičín (odbor životního prostředí v obci Nový Jičín)

honitba	výměra	Les	pole	ostatní	vodní plocha
Mořkov	684 ha	46 ha	605 ha	32 ha	1 ha
Jeseník n.O.	931 ha	21 ha	880 ha	16 ha	15 ha
Suchdol n.O.	2794 ha	194,6 ha	2541 ha	10,52 ha	45,73 ha

Obec Mořkov patří s průměrnou výškou 357 m. n. m. k nejnižším obcím okresu Nový Jičín. Honitba **MS Beskyd Mořkov** se nachází v podhorské oblasti CHKO Beskydy. Zdejší honitba je propojená přírodními biokoridory vzdálenými mezi sebou

300 – 500 m. Tyto koridory jsou tvořeny vodními toky prorostlými stromovým a keřovým patrem, dále se v honitbě nachází kaskádovitě meze tvořené rovněž stromovým a keřovým patrem.

V honitbě se nachází zemědělská půda, která je obhospodařovaná a zároveň i ostrůvkovitě neobhospodařované pozemky, na kterých se nachází keřovité patro tvořené převážně šípkem a planou trnkou, dále stařiny a nárůstem různých dřevin s převahou olše. V honitbě hospodaří ZD Horal Mořkov a.s., Životice u Nového Jičína. Jejich základní činností je pastevní chov skotu (300 ks jalovic). Mimo chov jalovic akciová společnost pěstuje oves setý (*Avena sativa*) a jetelotraviny.

Snahou místních občanů v Mořkově bylo založení občanského sdružení „Perdix perdix“ s cílem navrátit koroptve do míst, kde se původně vyskytovaly. K realizaci projektu poskytli sponzoři finanční hotovost, dále byly čerpány příspěvky na vybrané činnosti mysliveckého hospodaření, z kterých se v letech 2008-2009 zakoupilo 2 x 30 ks koroptví ve věku 10 týdnů a tyto koroptve byly vypuštěny do honitby. V místech, kde byly vypuštěny koroptve, byly předem zhotoveny přístřešky pro koroptve, rohatiny a boudy dle technické dokumentace. Ke krmení se používá pozadek se semeny plevelů a zlomkového obilí, řepkové semeno atp. Zároveň byly v honitbě instalovány umělé nory, které slouží k likvidaci predátorů a v současné době přinášejí užitek. V roce 2013 se podařilo vynorovat tři liščata a odstřelit dospělé lišky. Členové sdružení se ve zvýšené pozornosti věnují odlovu predátorů – lišek, kun a černé zvěře. Celkem bylo v honitbě o rozloze 658 ha v roce 2009 uloveno 6 lišek, 4 kuny, 2 kočky a čtyři kusy černé zvěře.

I přes veškerá opatření se při sčítání zvěře v roce 2010 objevilo pouze 8 ks koroptví. V r. 2013 byly zjištěny pouze 2 ks a na konci roku se koroptve v honitbě nevyskytovaly vůbec.

MS Hubert Jeseník n. O. hospodaří na 931ha pronajaté honitbě v nadmořské výšce 264m. Tato honitba byla silně poznamenaná v 70. a 80. letech minulého století velkoplošným hospodařením se silnou chemizací a mechanizací. Obrovský zemědělský gigant měl za následek totální devastaci krajiny a samozřejmě i zvěře. Od 90. let zde naštěstí začali hospodařit i soukromí zemědělci. Do r. 2001 byly provedeny v honitbě výsadby, které chov koroptví podpořily, takže honitba byla zajímavá svojí

pestrostí krajinných prvků, mokřadů, remízů. Svou členitostí i velikostí byla vhodná pro chov veškeré zvěře (JURČÁK 2007).

V roce 2004 došlo k realizaci tzv. hrabětínského remízku, který měl rozdělit rozsáhlé lány orné půdy. Remíz měl přispět k ozdravení intenzivně zemědělsky využívané krajiny, zmírnit účinky větrné a vodní eroze, zvýšit možnosti obživy a úkrytu pro drobnou zvěř a možnosti hnízdění a orientace pro ptactvo (JURČÁK 2007).

Bohužel se tento remízek stal díky zemědělské politice družstva pastí pro drobnou zvěř včetně koroptví, poněvadž na něj navazoval lán kukuřice, který přilákal černou zvěř (viz příloha 17-18).

Také tato honitba se zabývala vypouštěním uměle chovaných koroptví do volné přírody. V letech 1996-2001 vypustili celkem zhruba 150 ks. Výsledek ovšem nebyl takový, jaký se očekával a koroptví postupně ubývalo. Při JKS r. 2013 bylo nasčítáno pouze 12 ks koroptve polní a na konci roku koroptve vymizely úplně. Z tohoto důvodu MS od dalšího vypouštění koroptví upustilo.

MS Suchdol nad Odrou: nachází se v 272m n. m. V honitbě hospodaří ZD Agrosumak a.s.. Zabývá se živočišnou a rostlinnou výrobou. Jedná se o chov a pěstování skotu (mléko i maso). Na orné půdě je pěstováno přibližně 1 000 ha pšenice ozimé, 700 ha řepky ozimé, 200 ha ozimého ječmene, 700 ha kukuřice, 200 ha jarního ječmene, 140 ha sóji, 80 ha cukrovky a 300 ha pícnin.

V posledních letech AGROSUMAK investoval do modernizace zemědělské techniky, která umožňuje hospodařit na polích efektivně a hlavně šetrně. Společnost dbá na to, aby její porosty byly nezaplevelené a zdravé, čímž přispívá k udržování kulturní krajiny.

Rušivým elementem může působit dálnice D1, ovšem tato dálnice také omezila pohyb černé zvěře, což je pro koroptve příznivé.

V letech 2009-2011 proběhlo vypouštění celkem 110 ks koroptvích kuřátek. V současné době se v honitbě nachází 30 ks koroptví.

Mimo tyto honitby se dle JKS r. 2013 koroptve nacházely ještě v následujících: Hladké Životice – 25 ks, Poodří – 12 ks, Bartošovice – 6 ks, Bernatice nad Odrou – 14 ks. Kunín – 6 ks, Žilina – 11 ks, Starý Jičín – 14 ks, Hodslavice – 4 ks (koroptve zřejmě

pocházely ze sousední honitby Mořkov, která je zařazena do oblasti chovu koroptve polní). Celkový počet koroptví v obci Nový Jičín byl 136 ks.

5 VÝSLEDKY

5.1 CHARAKTERISTIKA PŘÍRODNÍCH PODMÍNEK NA NOVOJIČÍNSKU VHODNÝCH PRO CHOV KOROPTVE POLNÍ

Na území okresu Nový Jičín převažuje krajina zemědělská, louky, pole i pastviny se střídají s lesním porostem a nechybí ani pro koroptve tolik potřebné remízky. Nachází se zde spousta úrodných nížin a celkem 18 km² zaujímají vodní plochy vodotečí, rybníků a menších přehradních nádrží. Lesy jsou převážně listnaté, s bohatě vyvinutým rostlinným patrem, a nechybí řada porostů přirozeného charakteru. Na lesních okrajích je velmi pestré zastoupení bylin - jetel horský, jetel prostřední, dobromysl obecnou, řepík lékařský (FOLTOVÁ 2012).

Klimatické poměry území okresu Nový Jičín podle QUITTA (1971) se rozprostírají ve dvou klimatických oblastech, jihovýchod zasahuje do oblasti mírně chladné (CH7) a převážná část okresu náleží do klimatické oblasti mírně teplé (MT7, MT9, MT10), která je charakteristická dlouhým teplým a mírně suchým létem, krátkou mírně teplou a velmi suchou zimou s krátkým trváním sněhové pokrývky. Klimaticky nejvýhodnější je střed okresu, směrem k západu i východu se klimatické poměry zdrsnují s přibývajícím nadmořskou výškou. Přes značnou rozdílnost klimatických podmínek je celé území s ohledem na klima vhodné pro zemědělskou výrobu, kde při správné agrotechnice lze úspěšně pěstovat i náročné plodiny příslušné produkční oblasti jako je cukrovka (*Beta vulgaris*), pšenice setá (*Triticum aestivum*), ječmen setý (*Hordeum vulgare* L.). Okrajová území okresu jsou vhodná pro méně náročné plodiny - žito seté (*Secale cereale*), oves (*Avena sativa*), brambory (*Solanum tuberosum* L.) a hlavně pícniny.

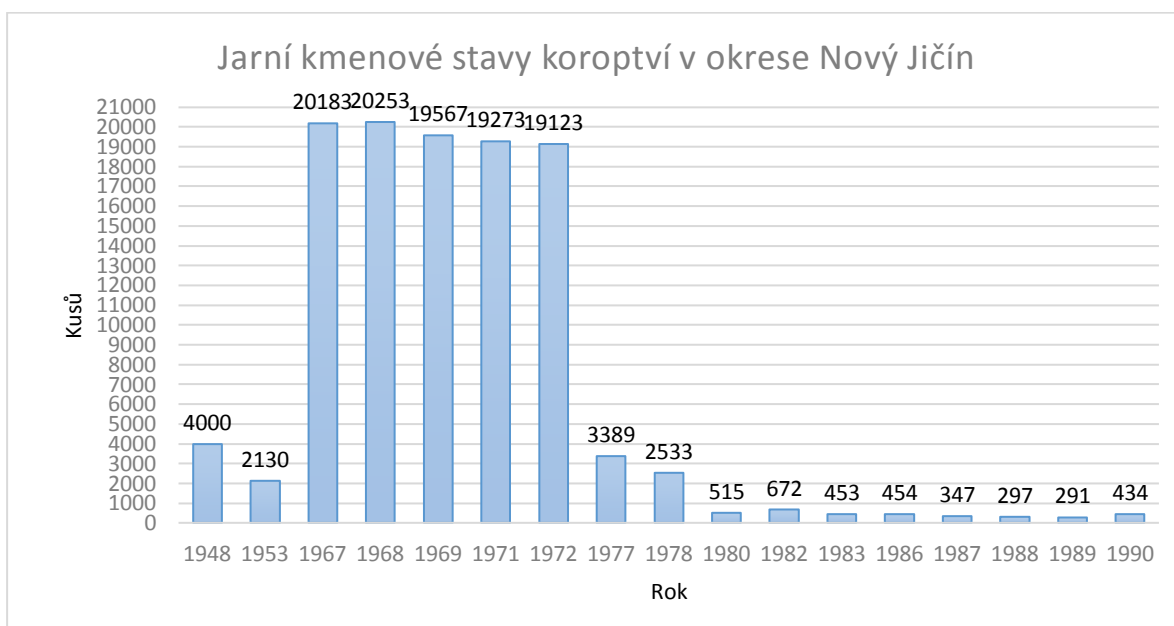
Ještě v šedesátých letech 20. století byly přírodní podmínky na Novojičínsku pro existenci koroptve polní zcela vyhovující. Dokládá to také fakt, že koroptev polní zde byla nejrozšířenějším druhem a při sčítání jarních kmenových stavů bylo v šedesátých letech nasčítáno více než 20 tisíc kusů. Ovšem nový způsob zemědělského hospodaření značně krajinu změnil a poznamenal. Zcelováním pozemků došlo k úbytku rozptýlené zeleně, nedostatku úkrytů a míst pro popelení a silnou chemizací pak ke snížení potravní nabídky.

Charakter současné krajiny spíše než koroptvi polní vyhovuje jejím predátorům, jako jsou krkavcovití ptáci, lišky a lasicovité šelmy, které v krajině nacházejí dostatek potravy (ŠÁLEK 1995).

S tímto alarmujícím faktem, se snaží bojovat některé honitby zařazené do oblasti chovu koroptve polní na Novojičínsku. Díky dobré spolupráci se zemědělci se myslivecká sdružení snaží opět vytvořit koroptvi polní takové přírodní podmínky, které by ji pomohly přežít a to se také daří v MS Lubojaty, Lazy Tísek a Bílov.

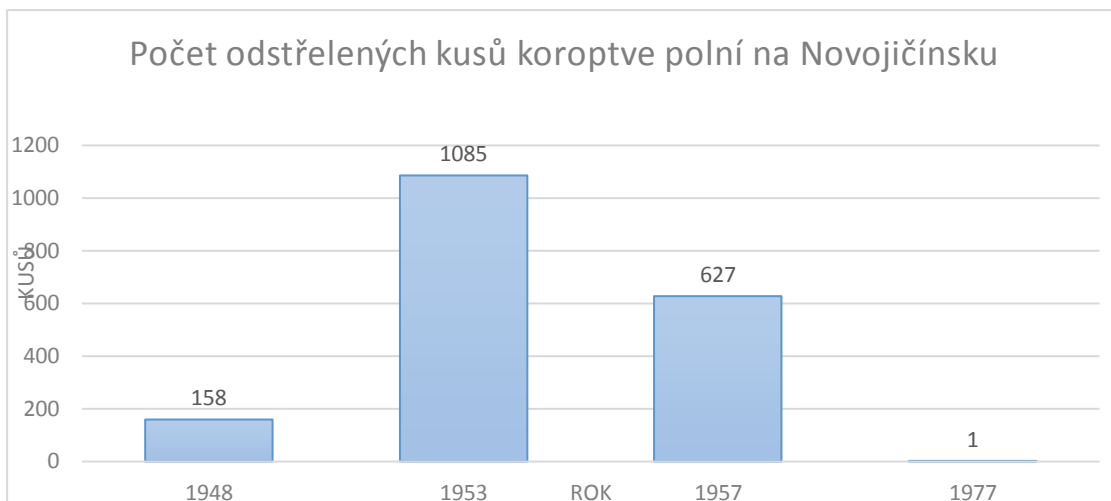
5.2 DŘÍVĚJŠÍ A SOUČASNÝ STAV KOROPTVE POLNÍ VE SLEDOVANÉ OBLASTI

V minulosti byla koroptev polní nejrozšířenější zvěří na Novojičínsku a jak ukazuje následující tabulka, ještě na začátku 70. let 20. století byly její stavy relativně uspokojivé.

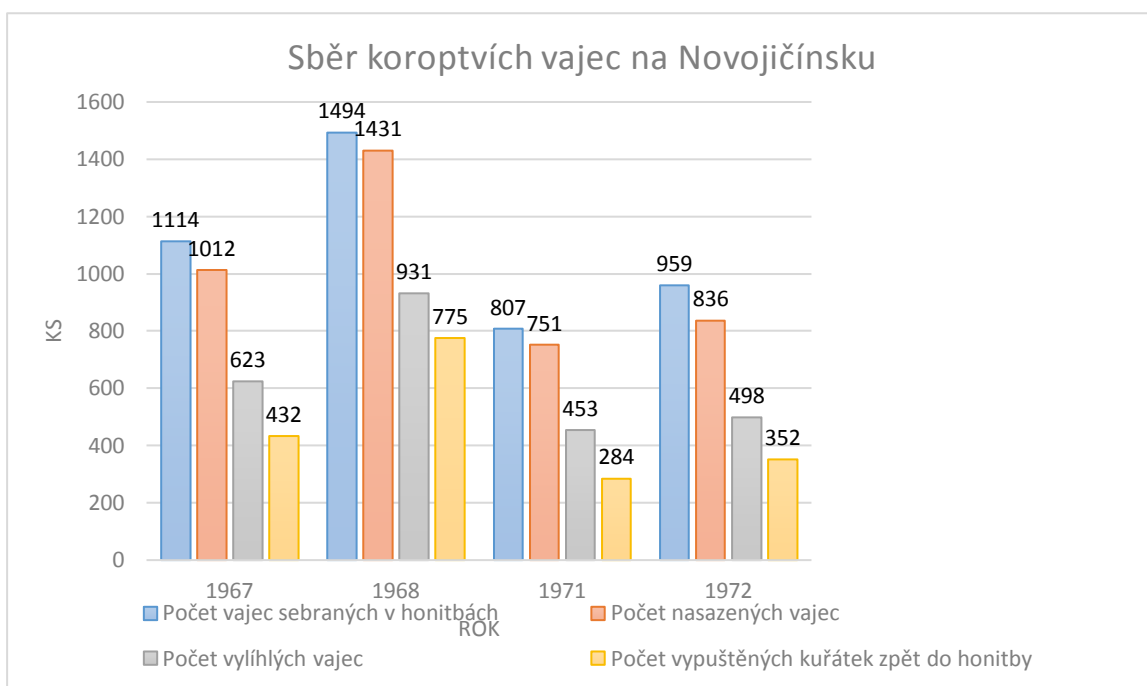
Graf 6: Jarní kmenové stavy koroptví v okrese Nový Jičín (Státní okresní archiv Nový Jičín)

Ještě v 70. letech 20. století nacházíme poslední zmínku o odstřelu koroptve polní v regionu.

Graf 7: Počet odstřelených kusů koroptve polní na Novojičínku (Státní okresní archiv Nový Jičín)

Do 70. let 20. století probíhal ještě v honitbách sběr koroptvích vajec.

Graf 8: Sběr koroptvích vajec na Novojičínku (Státní okresní archiv Nový Jičín)

Od 80. let se přirozená koroptví populace na Novojičínku udržovala jen v podobě malých hejnek zejména na pozemcích a v okolí Šlechtitelské stanice Hladké Životice, která produkovala travní semena, a dále především v části Nížkého Jeseníku mezi Fulnekem, Bílovcem a Lubojaty (OTÁHAL 2010).

V době poklesu stavů koroptví byla realizována opatření na zvýšení stavů zpravidla lokálního a krátkodobého charakteru a neměla na populaci koroptví trvalejší vliv.

Dlouhého trvání neměla ani snaha účelové honitby VaFU (dříve VŠV) Brno v Poodří, kde byly v 80. letech koroptve chovány a vypouštěny a odkud se následně rozšiřovaly i do okolních honiteb, např. Kunín a Bartošovice. Poté, co tato aktivita ve 2. polovině 80. let ustala, nebyla až do poloviny 90. let koroptvím na Novojičínsku věnována téměř žádná pozornost (OTÁHAL 2010).

Až v roce 1997 byl zpracován projekt s názvem „Záchranný program koroptve polní (*Perdix perdix*) v okrese Nový Jičín“. Cílem tohoto projektu byl nejen chov a vypouštění koroptví k posílení či spíš znovuzaložení populace, ale také učinit opatření v úpravě krajiny a podpoře chovu. V programu byla zapojena sdružení Fulnecko, Hubert Jeseník nad Odrou, Bernartice nad Odrou, Bartošovice na Moravě, Poodří Studénka, Královec Spálov, Starojičínská Lhota. Pouze Fulnecko a Hubert Jeseník nad Odrou se programem péče o koroptve zabývají nepřetržitě doposud. Po devíti letech trvání byl program vyhodnocen jako úspěšný. Dlouhodobě realizovaná opatření se projevila v mírném nárůstu počtu koroptví na poměrně velké části okresu. Koroptví populace získala stabilnější charakter i když s ostrůvkovitým výskytem (OTÁHAL 2010).

V návaznosti na tento úspěch byl proto v roce 2006 vypracován další program s názvem „Stabilizace populace koroptve polní (*Perdix perdix*) na Fulnecku a okolí“. Tento program je plánován na dobu 10ti let a přihlásila se k němu všechna myslivecká sdružení zařazená do oblastí chovu koroptve polní na Novojičínsku (MS Fulnecko, Hubert Jeseník n. O., Mír Děrné, Lazy Tísek, Družba Suchdol nad Odrou, Bílov, Bílovec – Stará Ves, Beskyd Mořkov, Hubert Tichá-Mniší a Lubojaty). Jedním z hlavních úkolů tohoto programu je péče o koroptve na kvalitativně vyšší úrovni při koordinaci snah ve více honitbách v rámci oblastí chovu koroptví (OTÁHAL 2010).

Tab. 8: Přehled vývoje stavů koroptví v jednotlivých honitbách v letech 2003 až 2012

Honitba	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bílov					46	21	27	5	10	20
Bílovec-Stará Ves				6	15	23	14	2	10	2
Děrné	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fulnecko			45	27	66	52	60	85	80	80

Jeseník n.O.	-	58	-	25	45	10	21	6	6	12
Lazy-Tísek	8	6	4	21	30	35	28	20	8	6
Lubojaty		10	-	-	-	42	43	17	12	8
Mořkov	8	-	-	-	-	36	38	3	2	2
Suchdol n.O.	50	50	60	60	70	85	60	60	26	30
Tichá -Mniší		6	2	8	6	54	6	3	5	4
Σ	63	130	64	112	206	216	193	110	72	78

Zdroj: referát životního prostředí Moravskoslezského kraje

V roce 2013 se dle JKS v okrese Nový Jičín nacházelo celkem 366 ks koroptve polní (*Perdix perdix*).

5.3 PERSPEKTIVNÍ LOKALITY PRO CHOV KOROPTVE POLNÍ

Z již zmíněných deseti honiteb zařazených do oblasti chovu koroptve polní na Novojičínsku vyhovuje pro život a chov koroptve polní zatím pouze **Bílov**. V této honitbě mohou koroptve nalézt příznivé přírodní podmínky připomínající step, především za ochrannými bariérami dálnice. V bylinné a křovinné vegetaci se nachází jednak dostatečný kryt proti predátorům, ale také dostatek drobného hmyzu, písek s drobnými kaménky a slunná místa k popelení. Silný predační tlak, který se projevuje v celém okrese Nový Jičín, byl zde potlačen výstavbou dálnice D1, která přerušila migrační tahy černé zvěře. V roce 2012 zde bylo uloveno pouze 8 ks černé zvěře.

Existuje zde dobrá spolupráce mezi mysliveckým sdružením a soukromým zemědělcem, který je nakloněn chovu drobné zvěře. Plodiny jsou vysazovány s ohledem na drobnou zvěř a místo umělých hnojiv se zde používají pouze hnojiva přírodní.

Pozornost je ovšem třeba věnovat celoročnímu zajištění potravy pro koroptve a to ne jenom formou zásypů, ale také chybějícími krmítky na polích a napáječkami.

Dle JKS se v roce 2013 nacházelo v honitbě 20 ks koroptví. Populační hustota koroptve polní v této honitbě tedy činí 1,2 ks/100 ha, což je hluboko pod limitem a pokud si honitba bude chtít koroptví populaci udržet, je třeba populaci doplnit. K vypouštění koroptví v této honitbě zatím nedošlo, dá se ale předpokládat, že

pravidelným a hlavně správným vypouštěním by se koroptví populace v této honitbě mohla stabilizovat.

Určitou nadějí pro koroptve může v budoucnu představovat také honitba Fulnecko, Suchdol nad Odrou, Lubojaty a Lazy Tísek.

Lubojaty a **Lazy Tísek** svou krajinnou strukturou a pěstováním hospodářských plodin také odpovídají životním požadavkům koroptve polní. Je zde výborná spolupráce mezi zemědělci a myslivci, neboť někteří členové družstva jsou zároveň členové mysliveckého sdružení. Zaměstnanci družstva vysévají biopásy a to přímo ukázkovým způsobem (viz příloha 19-21).

I v těchto MS se projevuje značný predační tlak. Jen v Lubojatech bylo uloveno 18 ks lišek, 3 ks kuny skalní, 5 ks psíků mývalovitých, 2 ks jezevců a 29 ks prasat, proto MS připravuje vybudování 3 ks lapacích nor. V Lazech-Tísek bylo uloveno 15 ks kun a 20 ks lišek a 23 ks černé zvěře.

Pokud by se zde mělo začít koroptvím dařit, bylo by třeba připravit koroptvím celoroční krmná zařízení a napáječky a značně omezit výskyt predátorů. Jelikož jsou počty koroptví v těchto honitbách téměř nulové (k roku 2013 Lubojaty 8 ks, Lazy-Tísek 6 ks) bylo by nezbytné koroptví populaci doplnit, neboť populační hustota koroptví v MS Lubojaty činí 1,1ks/100ha a v MS Lazy Tísek dokonce 0,7ks/100ha.

MS Fulnecko se stabilizací koroptví populace zabývá nejdéle. I přes všechny učiněná krajinnotvorná opatření, nutno říci, že koroptev polní zde zatím nenachází vhodné životní podmínky. V honitbě chybí klasické biopásy, místa pro popelení a celoroční krmná zařízení a napáječky. Zároveň je zde silný predační tlak, který se nedaří tlumit (v roce 2010 bylo v této honitbě uloveno 30 lišek a 7 jezevců a v roce 2012 zde bylo uloveno 23 ks černé zvěře).

Z celkového počtu 669 ks koroptví vypuštěných během 16ti let se v honitbě k roku 2013 vyskytovalo pouze 80 ks koroptví a to jen díky pravidelnému doplňování koroptví populace. Za současné situace se dá předpokládat, že pokud v honitbě přestanou s jejich vypouštěním, počty půjdou razantně dolů.

Na druhou stranu je v tomto MS silná motivace a vůle něco s touto nepříznivou situací udělat. MS Fulnecko velmi dobře spolupracuje s místní organizací ČSOP, která opakovaně finančně podporuje nákup koroptví, pomáhá při zajištění vhodného krmiva a podílí se na monitoringu (OTÁHAL 2010). Jako jediná honitba také splňuje populační

hustotu koroptve polní. Vypouštění dalších koroptví by tedy nemělo být zapotřebí. Nyní je třeba věnovat zvýšenou pozornost potřebným porostním úpravám v zemědělské krajině, zajistit, aby koroptve měla dostatečné množství potravy, úkrytů před predátory a zároveň je třeba značně omezit predační tlak.

MS Suchdol nad Odrou

Tato honitba je vhodná pro koroptve zejména svou skladbou plodin a množstvím úkrytů. V honitbě se nachází 3 ukázkové biopásy o velikosti 6 ha, které koroptve začínají navštěvovat od konce září. Biopásy využívá i další zvěř např. srnčí zvěř (viz příloha 31). V této honitbě dochází také k rozsáhlým výsadbám rozptýlené zeleně s cílem rozčleňování neúměrně velkých ploch zemědělských kultur a stabilizaci krajiny.

Rušivým elementem může působit dálnice D1, ovšem tato dálnice také omezila pohyb černé zvěře, což je pro koroptve příznivé. I přesto je zde silný predační tlak, který se nedaří tlumit (v r. 2010 bylo uloveno 12 lišek, 3 psíci mývalovití a 1 jezevec, v roce 2012 bylo uloveno 45 ks černé zvěře).

I zde by bylo žádoucí instalovat celoroční krmná zařízení a doplnit koroptví populaci, neboť populační hustota je v této honitbě 1,1 ks / 100 ha, což je hluboko pod limitem.

Ve zbylých pěti honitbách MS Beskyd Mořkov, Bílovec-Stará Ves, Děrné, Hubert Jeseník a Tichá Mniší koroptev nemá vhodné životní podmínky a výhledově v nejbližší době ani mít nebude.

MS Beskyd Mořkov

I přes veškerou snahu a opatření, které MS učinilo k obnově koroptví populace, nenachází zde koroptev vhodné životní podmínky. Převážnou část honitby tvoří TTP a malou část obilniny. Vzhledem k tomu, že se v této oblasti vůbec nepěstuje vojtěška, řepa a brambory, nenachází zde koroptev dostatek potravy.

V honitbě se také nachází skládka komunálního odpadu, která kromě racků, kavek a sojek přitahuje také krkavce, jež jsou chráněni zákonem a jejichž odchyt či odstřel není možný. Jde sice požádat v rámci oblasti chovu koroptve polní o výjimku a získat povolení na odstřel 2 kusů ročně, ovšem je zcela jisté, že skládka přitáhne nové jedince. V současnosti se na skládce pohybují 4 páry krkavců.

Hrozbu pro koroptev v minulosti představoval také projekt „Návrat orla skalního (*Aquila chrysaetos*) do Beskyd“. V současnosti však ze tří vypuštěných orlů přežívá pouze jeden, a to v záchranné stanici v Bartošovicích.

MS Bílovec-Stará Ves

Tato honitba se potýká s nadměrným predaním tlakem, který je způsoben rozsáhlým lesním komplexem, který lemují celou honitbu a sahá až na Libavu. Svědčí o tom výkaz o ulovení šelem a černé zvěře z roku 2012, kdy bylo uloveno 91 ks černé zvěře, 44 ks lišek včetně norování, 2 ks jezevců, 2 ks psíka mývalovitého, 5 ks skalních kun a 9 ks toulavých koček.

V honitbě také chybí krmná zařízení, přístřešky pro koroptve i potřebné biopásy. Za současných podmínek je zde proto chov koroptve polní nevyhovující.

V MS Děrné se potýkají s problémem velkého stavebního ruchu, který je způsoben budováním přivaděče na Opavu, s velkým predaním tlakem (v roce 2010 bylo uloveno 11 lišek, 2 kuny, 3 kočky a psík mývalovitý) a hlavně se špatnou spoluprací se zemědělci. Krajina je pro koroptev zcela nevhodná a pokud se nezmění postoj zemědělců, není zde naděje na změnu.

MS Hubert Jeseník nad Odrou – i v této honitbě nenachází koroptev vhodné přírodní podmínky. Přes snahu o vylepšení struktury krajiny a výstavby tzv. hrabětínského remízu se právě tento remíz stal pastí pro koroptve. Souběžně s remízem byla totiž vysazena kukuřice, ve které se zdržuje černá zvěř (viz příloha 17-18). Jak dokazují statistické údaje rok po dokončení hrabětínského remízu klesl počet koroptví z 58 ks na 0.

Dle vyjádření hospodáře sdružení je zde také podezření na nadměrné využívání chemických hnojiv, neboť byla nalezena i čistá koroptví vejce bez zárodku.

Honitba v **Tiché Mniší** svou strukturou krajiny také nevyhovuje pro chov koroptve polní. Většinu honitby tvoří trvale travní porost, chybí biopásy a možnosti úkrytu pro koroptve. I když se toto MS zabývalo vlastním odchovem koroptví, koroptvi se zde nedařilo a MS svou snahu o chov koroptve vzdalo. Současné vypouštění uměle odchovaných koroptví je pouhým zpestřením jídelníčku predátorů.

5.4 DOPORUČENÍ V PRAXI

Jak se již ukázalo, nejdůležitější je učinit potřebná krajinná opatření, ve kterých by mohla koroptev polní přežít. Tomu, jak by mělo vypadat ideální prostředí a jak zakládat biopásy jsme se již věnovali v předchozích kapitolách. Nyní se však podíváme na pár konkrétních doporučení, které se dají jednoduše aplikovat ve všech honitbách a úspěšně se používají ve Velké Británii.

- Vytvoření místa, kde najde koroptev polní dostatek potravy a hmyzu můžeme docílit tím, že se po sklizení úrody provede mělká orba, a co vyklíčí, slouží jako potrava pro koroptve. Pokud se to udělá správným způsobem, vytvořený biotop slouží nejen jako zdroj potravy, ale i jako úkryt v zimě.

Obr. 1: Správně vytvořený biotop po sklizni úrody (Game and Wildlife Conservation Trust)

Obr. 2: Správně vytvořený biotop po sklizni úrody (Game and Wildlife Conservation Trust)

- Dostatečné množství hmyzu pro kuřátka získáme tím, že agrochemikálie aplikujeme pouze na střední část biotopu a po krajích necháme neošetřený pás.

Obr. 3: Aplikace agrochemikálie pouze do střední části biotopu (Game and Wildlife Conservation Trust)

- Na velkých polích, kde není koroptev kryta před predátory, můžeme vytvořit jednoduchý biotop, který poslouží koroptvím jako útočiště. Není třeba vytvářet velké a husté živé ploty, ale úplně postačí třeba osamocené keř divoké růže.

Obr. 4: Keř divoké růže sloužící jako úkryt před predátory (Game and Wildlife Conservation Trust)

- Koroptvím můžeme pomoci také přikrmováním, ovšem krmivo poutá pozornost také nežádoucích predátorů. Krmítka by měla koroptve chránit

shora před opeřenými dravci a také ze stran před nepřízní počasí. V blízkosti nesmí být vysoké stromy, ale žádoucí je nízký a hustý remízek jako úkryt (HELL a kol. 2008). Jelikož krmivo přitahuje pozornost zejména potkanů, doporučují se lehká přenosná krmítka, ze kterých se vysype jen minimum krmiva, a které se v případě objevení hlodavců dají snadno přemístit jinam. Krmítko je pak nutné nahradit pastí na potkany (BUNER 2014).

Obr. 5: Příklad špatného krmného zařízení, ke kterému se dostanou hlodavci a další zvěř (Game and Wildlife Conservation Trust).

Obr. 6: Příklad správného krmítka, kam se hlodavci nedostanou (Game and Wildlife Conservation Trust)

Obr. 7: Vhodné krmítko s ochranným krytem (Game and Wildlife Conservation Trust)

Při regulování predátorů je důležité:

- Zvýšit činnost členů honiteb v odstřelu predátorů, především lišek, černé zvěře a jezevců. Bylo by proto vhodné myslivce k odstřelu motivovat. Například peníze na vakcinaci použít také na vyplácení “zástředného”, hlavně za lišky. Klesly by stavy lišek na požadovanou úroveň, to znamená 2 jedinci na 1 000 hektarů, snížilo by se riziko vzniku a šíření vztekliny a následně by narostly stavy drobné zvěře. Přispět by mohli také myslivecké organizace. Vždyť je lepší snížit stavy “škodné”, než dotovat vypouštění koroptví do nepřipraveného revíru, což je pouhým zpestřením potravy pro predátory.
- stavět umělé nory pro lišky a odchytová zařízení pro prasata divoká, na které lze čerpat dotace z Ministerstva zemědělství. Ta by měla být lokalizována

nejlépe v jižní lesnaté polovině honitby a dále pak na severu podél toku řeky.

Obr. 8: MS Mořkov – výstavba umělé nory pro lišku (autor)

- klást pasti na hlodavce (především potkany a krysy)
- klást pasti pro straky a vrány (např. Larsenova klec)

Obr. 9: Past na potkany a krysy (Game and Wildlife Conservation Trust)

Obr. 10: Past na vrány (Game and Wildlife Conservation Trust)

Obr. 11: Larsenova klec na straky, sojky a kavky (Game and Wildlife Conservation Trust)

- Upustit od tradičního masivního vypouštění uměle odchovaných koroptví a věnovat se chovu koroptví ve vlastních voliérách umístěných přímo v honitbách. Ve voliére je nutno umístit stejná krmná zařízení a napáječky, které budou mít koroptve k dispozici v honitbách. Následně je pak nutné voliéru zabezpečit elektrickým ohradníkem před predátory a každodenně voliéru kontrolovat. Po vytvoření chovných párů počkáme na snůšku. Pro větší snůšku můžeme pár vajíček odebrat a přenechat na vylíhnutí slepici. Následně pak vrátit chovnému páru a na podzim vypustit hejnka. Doporučuje se vypustit rodinné skupinky např. v počtě 17 mladých kusů (BUNER 2014). Při vypouštění pak koroptve nevyháníme, ale dvířka jim nepozorovaně otevřeme, aby mohly samy v klidu vyjít (HELL a kol. 2008).

- Z referátu životního prostředí by měla být jmenována zodpovědná osoba, která by zhodnotila, zda konkrétní honitba odpovídá životním podmínkám koroptve polní a může být zařazena do koroptví oblasti chovu. Tím by se zamezilo vzniku oblastí, které jsou pro chov koroptve polní naprosto nevyhovující a nedocházelo by ke zbytečnému vynakládání finančních prostředků. Daná zodpovědná osoba by měla působit jako poradní a pomocný orgán, který by jednotlivým honitbám pomohl vytvořit krajinu, kde se koroptvi bude dařit.
- maximálně využívat dotací Ministerstva zemědělství poskytovaných na nákup koroptve polní, na zřizování biopásů a zvěřních políček, na lapací zařízení, napajedla, a přístřešků pro koroptve.

Všechna tato opatření jsou v našich podmínkách reálná, záleží pouze na ochotě a vůli zemědělců a členů mysliveckého sdružení a jejich vzájemné spolupráci. Ukázkovým příkladem jsou například honitby v Bílově, Lubojatech a Lazech Tisku, kde díky ochotě zemědělců vzniká krajina vhodná pro chov koroptve polní. Zakládají se vzorové biopásy, úhory a používají se přírodní hnojiva.

Co se týče opatření vedoucí ke snížení predace, zřizování lapacích a odchytových zařízení a chovu koroptví ve vlastních voliérách jsem bohužel poněkud skeptičtější. I zde vše záleží na ochotě a vůli jednotlivých mysliveckých sdružení. Jedná se však o opatření časově a finančně velmi náročná a bude velice obtížné hledat nadšené dobrovolníky, jelikož myslivecká sdružení jsou značně demotivována z předchozích dlouholetých neúspěchů.

6 DISKUSE

Všichni autoři zabývající se problematikou chovu koroptve polní jednoznačně potvrzují, že nejdůležitější je tvorba biotopů, vyhovující životním potřebám koroptve polní a následná ochrana koroptví před predátory. Jedno se neobejde bez druhého. To také potvrzují výsledky v jednotlivých honitbách. I když se v některých honitbách učinila některá krajínovorná opatření, narážela na silný predační tlak, který se nedařil snížit. Díky dobré spolupráci mysliveckých sdružení se zemědělci, se podařilo například v honitbách v Bílově, Lubojatech a Lazech Tísku vytvořit vhodné přírodní podmínky pro koroptev polní, ovšem Lubojaty a Lazy Tísek se potýkají se silným predačním tlakem, převážně ze stran černé zvěře. V Bílově byl tento tlak značně snížen díky dálnici D1, která přerušila migrační tah černé zvěře. V Anglii mají k těmto účelům na pozemcích vyčleněného pracovníka, který má za úkol tlumit predátory (SLAMEČKA, VRBA 2014). V českých honitbách tento pracovník bohužel chybí a členům mysliveckých sdružení se nedaří dostatečně predátory eliminovat.

Jelikož koroptví populace byla v jednotlivých honitbách téměř nulová, uchýlila se myslivecká sdružení k rychlému řešení, a to k vypouštění uměle odchovaných koroptví. Kvantita bohužel vyhrála nad kvalitou. Jak potvrzuje studie RYMEŠOVÉ (2013) i zkušenosti dr. BUNERA (2014), takovéto řešení nevede ke stabilizaci koroptví populace. To se také potvrdilo v jednotlivých honitbách. Na druhou stranu je ovšem nutno říct, že jelikož je populační hustota koroptve polní téměř ve všech honitbách (kromě Fulnecka) hluboko pod minimem, a budeme-li chtít koroptví populaci stabilizovat, bez vypouštění koroptví se neobejdeme.

Využít podle dr. BUNERA (2008) toho nejlepšího způsobu a vypouštět divoké koroptve pocházející z podobného prostředí, je bohužel pro okres Nový Jičín utopií. Jak již bylo řečeno, stavy koroptví v novojičínských honitbách jsou zanedbatelné a jelikož v žádné honitbě koroptve nejsou telemetricky sledovány, počty jsou čistě orientační a spíše nadhodnocené.

Jedinou šanci na úspěch vidím pouze v případě, že koroptve budou vypouštěny v podobě rodinných hejnek vychovaných ve vlastních voliérách umístěných přímo v konkrétních honitbách. Vypouštět se budou do připravené krajiny a zajistí se jim maximální ochrana před predátory. Jedná se o zdlouhavý způsob, náročný na práci a množství vypuštěné zvěře, nakonec však může přinést požadovaný efekt. Metodu

vypouštění rodičovského páru s mládřaty již řadu let využívá MS Liteň v okrese Beroun. Úspěšnost jejich výsadků ukazuje, že pokud mladé koroptve přežijí určitý kritický věk se svými rodiči, v relativně krátké době se samy naučí tolik, že strhávají spíše svoje rodiče, než aby tomu bylo naopak (PECINA 1998).

Chovu koroptve polní v okrese Nový Jičín se dlouhodobě věnuje Ing. Ivo Otáhal, předseda mysliveckého sdružení Fulnecko a zároveň předsedou poradního sboru pro koroptví oblast při OMS ČMMJ Nový Jičín. Při srovnání našich výsledků, ovšem docházíme k rozporu. I když bych rád sdílel optimismus Ing. Ivo Otáhala, ohledně perspektivy chovu a zvyšující-se populace koroptve polní, zkušenosti z jednotlivých honiteb a konkrétní počty koroptví v honitbách vypovídají o opaku. V okrese Nový Jičín sice vzrostl zájem o záchranu koroptve polní, deset honiteb se přihlásilo do oblasti chovu koroptve polní a snažily se o navrácení a stabilizaci koroptví populace v honitbách, nicméně bez očekávaného výsledku. Veškerá opatření, která MS uskutečnila, byla sice správným krokem dopředu, nicméně bez rozsáhlejších potřebných úprav zemědělské krajiny a snížení predačního tlaku, tyto kroky nevedly a ani nikdy nepovedou k obnově populace koroptve polní.

Pouze jediná z deseti honiteb zařazených do oblasti chovu koroptve polní splňuje minimální populační hustotu (2 páry na 100 ha), a to honitba Fulnecko. Zde díky intenzivnímu šestnáctiletému vypouštění uměle odchovaných koroptví dosáhli na populační minimum. Jelikož však v honitbě stále chybí některá krajino tvorná opatření a nedaří se dostatečně tlumit silný predační tlak, dá se předpokládat, že pokud v honitbě přestanou s doplňováním populace, koroptev úplně vymizí. Nemělo by ovšem našim cílem být vytvoření životaschopné populace, která sama dokáže zvýšit svoje stavy než udržování minimální populace za vynaložení značného úsilí a finančních prostředků?

V rozhovoru pro Novojičínský deník v roce 2008 porovnal Ing. OTÁHAL současný stav koroptví s minulostí a uvedl: „ V minulosti zbyly z koroptví populace doslova trosky, objevovaly se jen někde a byly to zejména malé skupinky, hejnka koroptví“. Při pohledu na stav koroptví v roce 2013 v okrese Nový Jičín, se nám však bohužel naskýtá v některých honitbách obdobný pohled. Na oficiální výsledky snah jednotlivých honiteb zařazených do oblasti chovu koroptve polní na Novojičínsku o stabilizaci koroptví populace si budeme muset počkat až do roku 2016, kdy skončí

desetiletý program s názvem „Stabilizace populace koroptve polní na Fulnecku a okolí“ a dojde k jeho vyhodnocení.

7 ZÁVĚR

Z důvodů úbytků koroptví v posledních více než šedesáti letech byla pozornost zaměřena na příčiny jejího poklesu a možnosti obnovení a zachování těchto koroptví. Nové poznatky, jak zachovat populaci koroptve polní, jsou nezbytné k tomu, aby koroptve ve volné přírodě zahnízdlily, přežily období chudá na potravu, odolaly tlaku predátorů a dále pokračovaly v přirozené reprodukci.

V literární rešerši této bakalářské práce byly představeny faktory, které koroptví populaci ohrožují a zároveň možná opatření, která by mohla vést ke zvýšení jejich stavů. Následně pak byly tyto ohrožující faktory a opatření ke zvýšení stavů aplikována na 10 honiteb, zařazených do oblastí chovu koroptve polní v okrese Nový Jičín (Bílov, Bílovec, Děrné, Fulnek, Jeseník nad Odrou, Lazy Tísek, Lubojaty, Mořkov, Suchdol nad Odrou a Tichá-Mniší). Z popisu charakteristik jednotlivých honiteb a jejich činností zaměřených na rozvoj koroptví populace je zřejmé, že se jedná o složitý a dlouhodobý proces.

Z možných opatření pro navýšení stavu koroptví se o vypouštění koroptví do volné přírody pokusilo celkem 6 honiteb (Bílovec, Fulnek, Jeseník nad Odrou, Mořkov, Suchdol nad Odrou a Tichá-Mniší). Ve čtyřech honitbách vypouštěli koroptve z umělých chovů (Fulnek celkem 669 ks, Jeseník nad Odrou 150 ks, Mořkov 60 ks, Suchdol nad Odrou 110 ks) a ve dvou honitbách se pokusili o vlastní odchov koroptví a vypouštění zpět do honitby (Bílovec 60 ks a Tichá Mniší 170 ks). Následující bilance není zrovna povzbuzující. Ke konci roku 2013 se v Bílovci vyskytují 2 ks koroptví, ve Fulneku se nachází pouze 80 ks, v Suchdole nad Odrou 30 ks, v Tiché-Mniší 10 ks a v Mořkově a Jeseníku nad Odrou se koroptve již nevyskytují vůbec). Důvodů je hned několik.

Jak již bylo napsáno vypouštět koroptve z umělých chovů je značně neefektivní a nepovede k vytvoření životaschopné populace. Vypouštění koroptví z umělých chovů představovalo pro myslivecká sdružení rychlý způsob, jak koroptev navrátit zpět do revírů. Nikdo ze začátku nevěděl, o jak dlouhý a složitý proces se bude jednat. Jednotlivá MS vypouštěla koroptve do volné přírody nekoordinovaně, ve vlastní režii, tak jak nejlépe uměla bez uceleného pohledu na danou problematiku. Nicméně je nutné uvést, že v letech, kdy začínala některá MS koroptve vypouštět, nebylo tolik studií a

poznatků jako dnes, a že práce s tím související byly založeny na dobrovolnosti a ochotě lidí udělat něco pro dobrou věc.

Některá MS pak vypustila koroptve do nepřipravené krajiny, někdy se vypouštěla kuřátka, někdy dospělí jedinci bez sebemenší naděje na přežití a samotné vypouštění neprobíhalo úplně správně. Někde nebylo postupováno systematicky a po vypuštění koroptví nebyly provedeny následné nezbytné úkony, jako je trvalý dohled nad dostatkem potravy, stálý tlak na predátory apod. Byla tak vynaložena spousta úsilí a finančních prostředků bez výrazného výsledku.

V Bílovci a Tiché-Mniší se pokusili o vlastní odchov koroptví, což mělo daleko vyšší šanci na úspěch. Jelikož jsou však obě honitby svými přírodními podmínkami pro chov koroptve polní zcela nevyhovující, tak i zde neměly koroptve šanci na vytvoření životaschopné populace.

Co se týče snah mysliveckých sdružení, jednoznačně se projevilo zklamání z prvotního neúspěchu. Očekávaný výsledek se nedostavil, koroptve v honitbách postupně mizely a potřeba realizace dalších opatření se jevila tedy jako zbytečná. Zde je ovšem třeba apelovat na všechna myslivecká sdružení a motivovat je k další činnosti, neboť návrat koroptve polní zpět do naší krajiny je proces dlouhodobý a vyžaduje spoustu úsilí.

Pokud vezmeme v úvahu populační hustotu koroptve polní na Novojičínsku, pak k roku 2013 bylo při JKS celkem 366 ks na rozloze 882 km². Tím docházíme k alarmujícímu číslu 0,4 ks na km² a k závěru, že pokud chceme koroptev v okrese Nový Jičín mít, neobejdeme se bez vypouštění koroptví. Pouze jediná honitba zatím splňuje minimální populační hustotu, a to MS Fulnecko s počtem 4 ks na 100ha. V případě, že zde koroptev najde dobré životní podmínky, měla by být schopna vytvořit životaschopnou populaci.

Jako nejdůležitější se tedy jeví uskutečnění potřebných krajinných opatření, aby koroptev mohla sama přirozeně zvyšovat svoji populaci a v honitbách, které nesplňují populační hustotu koroptví, koroptve doplnit. Nyní ovšem přesně podle metodického postupu, ať se vyvarujeme zbytečných ztrát koroptve.

V deseti honitbách, které jsou zařazeny do oblasti chovu koroptve polní proběhly také snahy a pokusy o úpravu krajiny. Ať už se jednalo o výsadbu zeleně (Děrné, Fulnek, Suchdol nad Odrou, Jeseník nad Odrou), obnovu remízků (Jeseník nad Odrou)

či zřizování biopásů (Lazy-Tísek, Lubojaty, Suchdol nad Odrou a Fulnecko). Snahy o vylepšení životních podmínek pro koroptve polní ovšem narážely na vysoký predáční tlak, který se nedaří mysliveckým sdružením tlumit. Myslivecká sdružení dostatečně nevyužívají možnosti zřízení lapacích zařízení, odchyťových nor či nejrůznějších klecí na opeřené predátory.

Dalším možným způsobem, jak zvýšit stav koroptví, by bylo zimní komorování. V okrese Nový Jičín se však tato metoda dá těžko uplatnit z důvodu malého množství koroptví ostrůvkovitě žijících ve volné přírodě, proto v žádné z honiteb ke komorování nedošlo.

Ze všech honiteb zařazených do oblasti chovu koroptve polní na Novojičínsku má nejlepší podmínky pro život a chov koroptve polní Bílov. V Bílově se nachází pro koroptve příznivá krajina a díky dálnice se výrazně snížil predáční tlak ze strany černé zvěře. Pokud by myslivecké sdružení začalo s vypouštěním koroptví, poskytlo jim potřebný úkryt a dostatek potravy, omezovalo počet predátorů, dá se předpokládat, že se koroptví populaci zde bude dařit. Také honitby Lazy Tísek, Lubojaty, Suchdol nad Odrou společně s Fulnekem představují naději pro koroptví populaci a pokud budou daná myslivecká sdružení usilovat a potřebnými opatřeními pečovat o koroptev polní, může zde dojít k její stabilizaci.

To je ovšem optimistický pohled do budoucna. Současnost je trochu jiná. Stavby koroptví v honitbách neustále klesají a bez pravidelného vypouštění koroptví, která myslivecká sdružení provádí, by dnes snad koroptev na Novojičínsku nebyla vůbec.

Je třeba poučit se z chyb a inspirovat se Anglií, kde se úspěšně chovem koroptví zabývají již léta. Lze očekávat, že opatření směřovaná k péči o koroptve se pozitivně projeví i na dalších druzích zvěře, resp. živočichů, jejichž biotopem je otevřená krajina.

Ze všech získaných poznatků lze vyvodit, že do budoucna je nezbytná spolupráce referátu životních prostředí a stavebních úřadů při tvorbě územních plánů, kde by byly vyčleněny vhodné parcely pro možnosti chovu koroptve polní (tzv. komplexní pozemkovou úpravu). Je důležité, aby stát motivoval zemědělce k vytváření biotopů vhodných pro život koroptví. Stát sice poskytuje dotace zemědělcům na krajínovorná opatření, ovšem současná zemědělská politika státu koroptvím zrovna nepřeje. I když celá Evropa čelí nadbytku zemědělské produkce, jsou dotace pro zemědělce nastaveny tak, že podporují co největší rozlohu orné půdy a co největší produkci dotovaných

plodin bez ohledu na cokoliv. Krajina a půda je následně drancována za účelem co největšího zisku dotace. Pokud si tedy má zemědělec vybrat, zda volit blaho koroptví či vyšší zisky, většinou se nejedná o dlouhé rozhodování. Utopistická je tedy představa, že zemědělci ponechají část půdy ležet ladem. Změna zemědělské politiky se jeví tedy jako nevyhnutelná.

Velké ohrožení programu na záchranu koroptví představuje silný predační tlak, především přemnožení lišek, kun a v současné době i černé zvěře, která má na Novojičínsku oproti minulým létům nárůst až o 100%. Myslivci by měli využít dotačních programů na vybrané činnosti mysliveckého hospodaření podporované MZe a využít všech legislativních opatření k čerpání finančních prostředků na výstavbu umělých nor a rozmístění lapacích zařízení v honitbách a věnovat zvýšenou pozornost kontrole těchto zařízení.

Koroptev polní je kriticky ohroženým druhem a pokud chceme, aby koroptev polní znaly i další generace, které přijdou po nás, je třeba spojit odbornost předmětných institucí s vhodnou legislativou a spoluprací zemědělců, myslivců i široké veřejnosti.

8 SEZNAM LITERALURY A POUŽITÝCH ZDROJŮ

BUNER, F.; AEBISCHER, N.J. *Guidelines for re-establishing grey partridges through releasing*. Fordingbridge: Game & Wildlife Conservation Trust, 2008. 18s. ISBN 978-1-901369-17-5

BUNER, F. *Jarabice polná – biológia, odchov, vypúšťanie, ochrana, biotop – návody a praktické rady*. 2014. Nepublikováno (přepis přednášky z odborného semináře, Mojmírovce, 30.5.2014). Dostupné z WWW: www.cvzv.sk/doc/jarabica_dr_buner.doc.

ČSO. Pokles počtu polního ptactva je alarmující. Změny v zemědělství jsou nezbytné. *Vlastovka.info* 2012-07-16 [online]. [cit. 2014-05-13]. Dostupné z WWW: <http://vlastovka.info/2012/07/16/pokles-poctu-polniho-ptactva-je-alarmujici-zmeny-zemedelstvi-nezbytne/>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Charakteristika okresu Nový Jičín. Český statistický úřad: Krajská správa ČSÚ v Ostravě 2012-06-18 [online]. [cit. 2014-01-13]. Dostupné z WWW: www.czso.cz/xt/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_novy_jicin.

FELIX, J. *Bažanti a ostatní hrabaví*. 1. vyd. Praha: SZN, 1980. 192 s. ISBN 07-111-80

FOLTOVÁ, V. *Region Novojičínska ve školním vzdělávacím programu. Příručka pro učitele 1. stupně základní školy v Novém Jičíně a okolí* [online]. Nový Jičín, 2012 [cit. 2014-06-13]. Dostupné z WWW: <http://www.zsko68nj.cz/projekty/opvk1/RegionNJ.pdf>.

HANSEN-CATTA, Paul-Henry a kol. *Myslivecká encyklopedie*. 1.vyd. Praha: Fortuna Libri, 2009. 408 s. ISBN 978-80-7321-431-9

HAVLÁT, F.; POTOČIAROVÁ, E.; ZÁMEČNÍK, V.; ČERNÁ, M. *Biopásy. Agroenvironmentální dotační titul* [online]. Ministerstvo životního prostředí a Agro

Havlát s.r.o. [cit. 2014-06-13]. Dostupné z WWW:

<<http://www.bioinstitut.cz/documents/biopasypublikace.pdf>>.

HAVRÁNEK, F.; BUKOVJAN, K.; KRÁL, F. *Korořtev*. Praha: Mze ČR, 1996. 27 s.

HAVRÁNEK, F.; JEŽEK, M. Nové metody plánování úprav prostředí honiteb. In *Zlepřování životních podmínek drobné zvěře v Moravskoslezském kraji. Myslivecká konference 2007* [online]. Ostrava: Krajský úřad, odbor životního prostředí a zemědělství, 2007.s. 3-7. [cit. 2014-06-20]. Dostupné z WWW: < http://iszp.kr-moravskoslezsky.cz/assets/temata/myslivořt/Archiv_dokumentu/sbornik-referatu-z-myslivecke-konference-2007.pdf>

HELL, P. ; RÁŠO, V.; SLAMEČKA, J. Príspevok k poznaniu vplyvu zeleně v agrárnej krajine na poľnú zver. *Folio venatoria*. 2003, č.33, s. 63-77

HELL, P. ; SLAMEČKA, J.; GAŠPARÍK, J. Pomôžme jarabiciam! *Pol'ovníctvo a rybárstvo*. 2008, roč. 60, č. 11, s. 53-55

HROMAS, J. a kol. *Myslivořt*. 2.vyd. Písek: Matice lesnická s.r.o., 2008. 559 s. ISBN 978-80-86271-00-2

JOBÁNEK, P. Úpravy poľních biotopů pro korořtev poľní. In: *Úpravy biotopu nejen pro korořtev poľní. Sborník referátů ze semináře. Heřmanov 6.září 2002*. Vidonín: Myslivecké sdružení Borovina, 2002. s. 35-42

JURČÁK, M. Úprava krajiny za účelem podpory ohroženého druhu- korořtev poľní. In: *Zlepřování životních podmínek drobné zvěře v Moravskoslezském kraji. Myslivecká konference 2007* [online]. Ostrava: Krajský úřad, odbor životního prostředí a zemědělství, 2007. s. 7-15. [cit. 2014-06-28]. Dostupné z WWW: < http://iszp.kr-moravskoslezsky.cz/assets/temata/myslivořt/Archiv_dokumentu/sbornik-referatu-z-myslivecke-konference-2007.pdf>.

OTÁHAL, I. Desetileté zkušenosti s péčí o korořtve poľní na Novojičíně. In: *Zlepřování životních podmínek drobné zvěře v Moravskoslezském kraji. Myslivecká*

konference 2007 [online]. Ostrava: Krajský úřad, odbor životního prostředí a zemědělství, 2007. s. 22-24. [cit. 2014-06-28]. Dostupné z WWW: < http://iszp.kr-moravskoslezsky.cz/assets/temata/myslivost/Archiv_dokumentu/sbornik-referatu-z-myslivecke-konference-2007.pdf>

OTÁHAL, I. Koroptev polní na Novojičínsku. In: *Poodří: Časopis obyvatel horní Odry* [online]. 2008, roč. 11, č. 1 [cit. 2014-08-17]. Dostupné z WWW: < <http://www.casopispoodri.cz/starsicisla/pdf/POODRI%201-2008.pdf>>. ISSN 1803-2338

OTÁHAL, I. Péče o koroptve polní na Novojičínsku. *Myslivost*. 2010, roč. 58, č.5, s. 8-9. ISSN 0323-214X46887

PAVELEK, I. Stav koroptví na Novojičínsku se lepší. *Novojičínský deník.cz* [online]. 2008 [cit. 2014-09-23]. Dostupné z WWW: < http://novojicinsky.denik.cz/zpravy_region/stav-koroptvi-na-novojicinsku-se-lepsi20081023.html>.

PECINA, P. Návrat koroptví do agrocenóz. In OTÁHAL, I.; PLESNÍK, J. (eds.). *Záchranné programy živočichů v České republice*. Nový Jičín: ZO ČSOP Nový Jičín, 1998, s.102-106. ISBN 80-86064-26-3

QUITT, E.. *Klimatické oblasti Československa*. Praha: Academia, 1971. 73 s.

RŮŽIČKOVÁ, O. *Koroptev polní – jak jí můžeme pomoci*. 1.vyd. Havlíčkův Brod: KrÚ kraje Vysočina ve spolupráci s AOPK ČR. 2005. 8 s.

RYMEŠOVÁ, D.; TOMÁŠEK, O.; ŠÁLEK, M. Differences in mortality rates, dispersal distances and breeding success of commercially reared and wild grey partridges in the Czech agricultural landscape. *Fórum ochrany přírody* [online]. [cit. 2014-09-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.forumochranyprirody.cz/rozdil-y-v-mortalite-reprodukcni-m-uspechu-u-divokych-komercne-chovanych-koroptvi-v-cr>>.

SLAMEČKA, J.; VRBA, J. Záchrana koroptve na Slovensku: první kroky? *Svět myslivosti*. 2014, roč. 15, č. 7, s. 19-21. ISSN 1212-8422

SLAMEČKA, J.; FOREJTEK, P.; ŠUBA, I. Koroptev na anglický způsob. *Svět myslivosti*. 2014, roč. 15, č. 5, s. 20-23. ISSN 1212-8422

ŠÁLEK, M.; ŠŤASTNÝ, K.; ZEMAN, J. *Pták roku 1998 – Koroptev polní*, Praha: ČSO ve spolupráci s MZe ČR, 1995. 12 s.

VODŇANSKÝ, M. Příčiny úbytku koroptví a bažantů. *Myslivost*. 2001, roč. 49, č. 6, s.12-13. ISSN 0323-214X46887

ZABLOUDIL, F. Úvod do biologie koroptve polní. In: *Úpravy biotopu nejen pro koroptev polní. Sborník referátů ze semináře. Heřmanov 6.září 2002*. Vidonín: Myslivecké sdružení Borovina, 2002. s. 9-15

ZEDEK, M. Oblasti chovu pro koroptev-přidejte se. *Koroptvicky.cz* [online]. [cit. 2014-10-21]. Dostupné z WWW: < <http://www.koroptvicky.estranky.cz/clanky/pridejte-se/oblasti-chovu-pro-koroptev-----pridejte-se.html>>.

9 SEZNAM TABULEK

Tab. 1: Statistické porovnání výskytu koroptev polní z období 2007-2012 v ČR...	12
Tab. 2: Extrémní klimatické vlivy, které měly přímý vliv na stavy koroptví u nás	15
Tab.3: Charakteristika honiteb zařazených do koroptví oblastí v roce 2013.....	26
Tab. 4: Charakteristika honiteb v obci Odry.....	27
Tab. 5: Charakteristika honitby Tichá-Mniší v obci Frenštát pod Rodhoštěm.....	29
Tab. 6.: Charakteristika honiteb v obci Bílovec.....	30
Tab. 7: Charakteristika honiteb v obci Nový Jičín.....	31
Tab. 8: Přehled vývoje stavů koroptví v jednotlivých honitbách v letech 2003 až 2012.....	38

10 SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Počet ulovených koroptví v Československu	14
Graf 2: Tělesný vývoj koroptvích kuřat v závislosti na obsahu živočišných bílkovin v potravě během prvních dvou týdnů života.....	16
Graf 3: Přežívání koroptví chovaných v zajetí a koroptví volně žijících.....	20
Graf 4: Partnerské preference.....	20
Graf 5: Počet vypuštěných koroptví v honitbě Fulnecko	28
Graf 6: Jarní kmenové stavy koroptví v okrese Nový Jičín	36
Graf 7: Počet odstřelených kusů koroptve polní na Novojičínsku.....	37
Graf 8: Sběr koroptví vajec na Novojičínsku.....	37

11 SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1: Správně vytvořený biotop po sklizni úrody.....	43
Obr. 2: Správně vytvořený biotop po sklizni úrody.....	43
Obr. 3: Aplikace agrochemikálii pouze do střední části biotopu.....	44
Obr. 4: Keř divoké růže sloužící jako úkryt před predátory.....	44
Obr. 5: Příklad špatného krmného zařízení, ke kterému se dostanou hlodavci a další zvěř.....	45
Obr. 6: Příklad správného krmítka, kam se hlodavci nedostanou.....	45
Obr. 7: Vhodné krmítko s ochranným krytem.....	46

Obr. 8: MS Mořkov – výstavba umělé nory pro lišku.....	47
Obr. 9: Past na potkany a krysy.....	47
Obr. 10: Past na vrány.....	48
Obr. 11: Larsenova klec na straky, sojky a kavky.....	48

12 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: MS Bílov – dálnice D1, která prochází honitbou.....	64
Příloha 2: MS Bílov - přivaděč k dálnici D1 (bylinný porost poskytuje koroptví místo pro slunění, popelení a hmyz).....	64
Příloha 3: MS Bílov – za bariérou dálnice se nachází ideální prostor pro koroptve.....	65
Příloha 4: MS Bílov – údržba vodních toků.....	65
Příloha 5: MS Bílov – lán řepy s navazujícím remízem.....	66
Příloha 6: MS Bílov – dostatečné množství remízu (krytů) pro drobnou zvěř.....	66
Příloha 7: MS Bílov - traviny, které poskytují drobné zvěři úkryt a potravní nabídku plevelů a hmyzu.....	67
Příloha 8: MS Bílov remíz a krytina vhodná pro koroptve.....	67
Příloha 9: MS Bílov – rozdělení dvou zemědělských kultur, brambory a kukuřice.....	68
Příloha 10: MS Bílovec-Stará Ves – bedna sloužící ke snůžce koroptvích vajec....	68
Příloha 11: MS Bílovec-Stará Ves – výsadba topinambur.....	69
Příloha 12: MS Fulnecko – biopás na orné půdě.....	69
Příloha 13: MS Fulnecko – remíz.....	70
Příloha 14: MS Fulnecko – budování dalšího remízu.....	70
Příloha 15: MS Fulnecko – vypouštění koroptví v roce 2013.....	71
Příloha 16: MS Fulnecko – vypouštění koroptví v roce 2013.....	71
Příloha 17: MS Jeseník nad Odrou – Hrabětínský remíz	72
Příloha 18: MS Jeseník nad Odrou – Hrabětínská cesta rozdělující lán kukuřice...	72
Příloha 19: MS Lubojaty- část pole po sklizni zůstává přes zimu neupravená – slouží jako zdroj potravy pro drobnou zvěř.....	73
Příloha 20: MS Lubojaty– biopás	73

Příloha 21: MS Lubojaty– biopás v pozadí stromové remízy.....	74
Příloha 22: MS Mořkov - trvalý travní porost rozdělený remízem a lán obilovin..	74
Příloha 23: MS Mořkov- lán obilovin.....	75
Příloha 24: MS Mořkov – vypouštění koroptve polní za přítomnosti pracovníka Moravskoslezského kraje odboru životního prostředí v roce 2008.....	75
Příloha 25: MS Mořkov – vypouštění koroptví 2008.....	76
Příloha 26: MS Suchdol nad Odrou – plodiny biopásu (pšenice,oves).....	76
Příloha 27: MS Suchdol nad Odrou - plodiny biopásu (proso).....	77
Příloha 28: MS Suchdol nad Odrou-plodiny biopásu (oves,pohanka).....	77
Příloha 29: MS Suchdol nad Odrou - plodiny biopásu (pohanka).....	78
Příloha 30: MS Suchdol nad Odrou - biopás navazující na remíz.....	78
Příloha 31: MS Suchdol nad Odrou – klasický biopás navštěvovaný srnčí zvěří...	79
Příloha 32: MS Suchdol nad Odrou – klasický biopás a sousední zemědělské plochy.....	79
Příloha 33: MS Suchdol nad Odrou - remíz v lánu vojtěšky.....	80
Příloha 34: MS Suchdol nad Odrou – remíz mezi kukuřicí a obilninami.....	80

13 PŘÍLOHY

Příloha 1: MS Bílov - dálnice D1, která prochází honitbou

Příloha 2: MS Bílov přivaděč k dálnici D1 (bylinný porost poskytuje koroptví místo pro slunění, popelení a hmyz)

Příloha 3: MS Bílov – za bariérou dálnice se nachází ideální prostor pro koroptve

Příloha 4: MS Bílov – údržba vodních toků

Příloha 5: MS Bílov – lán řepy s navazujícím remízem

Příloha 6: MS Bílov – dostatečné množství remízu (krytů) pro drobnou zvěř

Příloha 7: MS Bílov - traviny, které poskytují drobné zvěři úkryt a potravní nabídku plevelů a hmyzu

Příloha 8: MS Bílov - remíz a krytina vhodná pro koroptve

Příloha 9: MS Bílov – rozdělení dvou zemědělských kultur, brambory a kukuřice

Příloha 10: MS Bílovec-Stará Ves – bedna sloužící ke snůžce koroptvích vajec. Kroužky v bedně sloužily k uchycení krmných směsí a vody, aby byly koroptve co nejméně rušeny.

Příloha 11: MS Bílovec-Stará Ves – výsadba topinambur

Příloha 12: MS Fulnecko – biopás na orné půdě

Příloha 13: MS Fulnecko - remíz

Příloha 14: MS Fulnecko – budování dalšího remízu

Příloha 15: MS Fulnecko – vypouštění koroptví v roce 2013

Příloha 16: MS Fulnecko – vypouštění koroptví v roce 2013

Příloha 17: MS Jeseník nad Odrou – hrabětínský remíz

Příloha 18: MS Jeseník nad Odrou – hrabětínská cesta rozdělující lán kukuřice

Příloha 19: MS Lubojaty, - část pole po sklizni zůstává přes zimu neupravená – slouží jako zdroj potravy pro drobnou zvěř

Příloha 20: MS Lubojaty, – biopás

Příloha 21: MS Lubojaty, – biopás v pozadí stromové remízy

Příloha 22: MS Mořkov - trvalý travní porost rozdělený remízem a lán obilovin

Příloha 23: MS Mořkov- lán obilovin

Příloha 24: MS Mořkov – vypouštění koroptve polní za přítomnosti pracovníka Moravskoslezského kraje odboru životního prostředí v roce 2008

Příloha 25: MS Mořkov – vypouštění koroptví 2008

Příloha 26: MS Suchdol nad Odrou – plodiny biopásu (pšenice, oves)

Příloha 27: MS Suchdol nad Odrou - plodiny biopásu (proso)

Příloha 28: MS Suchdol nad Odrou-plodiny biopásu (oves,pohanka)

Příloha 29: MS Suchdol nad Odrou - plodiny biopásu (pohanka)

Příloha 30: MS Suchdol nad Odrou - biopás navazující na remíz

Příloha 31: MS Suchdol nad Odrou – klasický biopás navštěvovaný srnčí zvěří

Příloha 32: MS Suchdol nad Odrou – klasický biopás a sousední zemědělské plochy

Příloha 33: MS Suchdol nad Odrou - remíz v lánu vojtěšky

Příloha 34: MS Suchdol nad Odrou – remíz mezi kukuřicí a obilninami